

KNJIŽNIČARSKE NOVICE

4(1994)10-11

20. november 1994

ZAKONODAJA

O PRIPRAVI OSNUTKA PREDLOGA NOVEGA ZAKONA O KNJIŽNIČARSTVU

Deset let po sprejetju sedaj še vedno veljavnega Zakona o knjižničarstvu so spomladi 1992 obtičale na slepem tiru teze novega zakona, ki jih je pripravila skupina knjižničnih delavcev pod okriljem Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani. Pripombe in kritike so ustavile njihovo nadaljnjo pot skozi formalno proceduro, v naslednjem letu pa je delo zastalo zaradi priprave osnutka predloga novega Zakona o obveznem izvodu (ki se sedaj že od zgodnje pomladi "medi" v enem od predalov Ministrstva za kulturo).

Septembra 1993 je minister za kulturo imenoval devetčlansko delovno skupino, - v katero so delegirala po tri predstavnike vsa tri za knjižničarstvo odgovorna ministrstva -, ki je dobila za nalogo kar se da hitro

pripraviti osnutek predloga novega zakona o knjižničarstvu. Člani delovne skupine so dobili v študij zajeten šop gradiv, relevantnih (ali pa tudi ne) za pripravo tako zahtevnega dokumenta in si na željo predsednika skupine ogledali tudi nekaj knjižnic (!). Skupina se je vso jesen 1993 redno sestajala, čeprav je bila že po nekaj sejah čisto zdesetkana in so prihajali v zaključni fazi na sestanke le še po štirje ali pet članov.

Od januarja do maja 1994 je nastopilo obdobje mrtvila, ko se skupina ni sestajala, predsednik pa je individualno pripravljaj gradivo, ki naj bi predstavljalo sintezo dotakratnega dela. Na prvi poletni seji je prijetno presenetil in predložil kar celotno besedilo predloga novega zakona. Spomladanska in poletna lagodnost brez sej se je nenadoma spremenila v mrzlično dodelavo besedila, saj je nenadoma postalo jasno, da bo prišlo konec junija do oddaje besedila v nadaljnjo proceduro. Zaradi izrazito različnih pogledov na nekatera bistvena konceptualna vprašanja strukture zakona pa tudi na sam potek priprave besedila, se je timsko delo sprevrglo v odkrit spopad dveh interesnih skupin. Konsenza ni bilo mogoče doseči, zato je predsednik

delovne skupine oddal Ministrstvu za kulturo v nadaljnji postopek svojo verzijo osnutka predloga "Zakona o knjižnični informacijski dejavnosti", z njim nepomirljivi član skupine pa je zbral neformalno skupino strokovnega kolegija Narodne in univerzitetne knjižnice in Enote za razvoj knjižničarstva, ki je pripravila in prav tako oddala Ministrstvu za kulturo svoj predlog "Zakona o knjižničarstvu".

Osnovne razlike med predlogoma so predvsem v pogledih na koncept Knjižničnega informacijskega sistema Slovenije, spoštovanje že obstoječih in delujočih povezav ter funkcije in kompetence knjižnic in drugih "knjižničnih informacijskih organizacij".

Minister za kulturo je sklical septembra 1994 skupino neodvisnih knjižničnih delavcev, ki naj bi povedali svoje mnenje o "Zakonu o knjižnični informacijski dejavnosti" (za branje in študij ne kratkega in dovolj zahtevnega besedila so imeli ob vsem delu na razpolago 48 ur). Začuden, da imajo pred seboj eno samo besedilo, so zahtevali še alternativni predlog in ga po kratkem zapletu tudi dobili. Za obravnavo le-tega so se sestali teden dni kasneje. Ugotovili so, da sta besedili v nekaterih točkah tako različni in koncepti avtorjev tako nezdružljivi, da predlogov ni mogoče združiti v enega.

SKLEP: minister za kulturo bo imenoval novo neodvisno delovno skupino, ki naj pripravi novo besedilo osnutka predloga zakona o knjižničarstvu.

Ivan Kanič

Povzetek referata I. Kanič: Zakaj v Sloveniji še vedno nimamo novega zakona o

knjižničarstvu, ki ga je imel na letnem posvetovanju ZBDS, Bled 10.-11.10.1994.

IZOBRAŽEVANJE

IMENOVANJE IZVAJALCEV STROKOVNEGA IZOBRAŽEVANJA

Kot smo vas že obvestili, je Knjižnični svet NUK na svoji zadnji seji (14.6.1994) sprejel Pravilnik o imenovanju izvajalcev strokovnega izobraževanja, izpopolnjevanja in usposabljanja s področja knjižničarstva. Pravilnik določa pogoje in postopek za imenovanje izvajalcev izobraževanja s področja knjižničarstva po programih, ki jih izvaja oz. izvajanje nadzoruje NUK. Strokovno izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje po omenjenem pravilniku lahko izvajajo strokovni delavci, ki si v skladu z določili pravilnika pridobijo naziv samostojni predavatelj ali asistent za določeno strokovno področje.

Samostojne predavatelje in asistente imenuje za določeno strokovno področje Komisija za priznavanje kvalifikacij bibliotekarske stroke na prošnjo kandidata in po predhodnem mnenju NUK kot republiške matične knjižnice, ki se po potrebi posvetuje s strokovnjaki z ustreznega strokovnega področja. NUK je vsem dose-danjim izvajalcem njenega izobraževalnega programa že poslala

povabilo, da čimprej pošljejo vloge za podelitev nazivov, vse druge strokovne delavce s področja knjižničarstva pa vabi, da se vključijo v njene programe.

Pravilnik o imenovanju izvajalcev strokovnega izobraževanja, izpopolnjevanja in usposabljanja s področja knjižničarstva je na voljo v NUK, Enota za razvoj knjižničarstva. Vabimo vas, da se pridružite naši (prijazni in simpatični, mar ne?) skupini 38-tih kolegov, ki že izvajajo program izobraževanja NUK.

Melita Ambrožič

TEČAJ ZA PRIPRAVO NA STROKOVNE IZPITE

Jesenski tečaj za pripravo na strokovne izpite je potekal med 26. septembrom in 7. oktobrom v NUK in se ga je udeležilo 39 knjižničnih delavcev. Med tokratnimi udeleženci jih je bilo kar 49% oz. 19 iz splošnoizobraževalnih knjižnic, 12 iz šolskih, 3 iz specialnih, po dva udeleženca iz visokošolskih knjižnic ter NUK in 1 trenutno nezaposlen knjižničar.

Glede na delovno dobo v knjižničarstvu je skoraj polovica kandidatov bila v knjižnicah zaposlena manj kot tri leta (doba, v kateri naj bi knjižničarji obvezno opravili strokovni izpit), le nekaj je bilo takšnih z več kot 10 letnimi izkušnjami v knjižničarstvu. Iz razgovorov z njimi pa se je žal ponovno dalo ugotoviti, da večina sploh ni imela organiziranega ustreznega pripravišтва oz. usposabljanja v stroki in so tudi precej osnovnih informacij dobili šele na

tečaju. Na tečaju je bilo tudi nekaj knjižničarjev (v glavnem iz šolskih knjižnic), katerim njihove ustanove ne želijo financirati izobraževanja in opravljanja strokovnega izpita, čeprav so jih zaposlile v svojih knjižnicah. Seveda nas to dejstvo čudi, a očitno nekateri ravnatelji še vedno ne razumejo šolske knjižnice kot informacijskega središča šole (mogoče k temu prispeva tudi dejstvo, da republiški matični službi še vedno ni uspelo pridobiti mesta svetovalca za šolske knjižnice). Kot skupina pa so bili udeleženci jesenskega tečaja enkratni, veliko so spraševali, se družili in izmenjavali medsebojne izkušnje in tudi naporni dnevi niso pokvarili njihovega razpoloženja.

Poleg predavanj, ki so potekala v dopoldanskem času, je popoldan potekal t.i. neobvezni del programa - žal je nekaj načrtovanih dejavnosti zaradi bolezenske odsotnosti tako izvajalcev, kot njihovih namestnikov, odpadlo, no, večino pa smo le opravili: predstavitev dejavnosti NUK in ogled nekaterih oddelkov, vaje iz katalogizacije gradiva, predstavitev vzajemne katalogizacije - UNIMARC, predstavitev sistema COBISS in OPAC ter programske opreme MOLJ, obisk Semeniške knjižnice in Knjižnice Teološke fakultete v Ljubljani. Udeleženci pa so med tečajem dali številne koristne pripombe glede izboljšanja organizacije in vsebine tečaja v bodoče, ki jih bomo seveda z veseljem upoštevali.

Analiza odgovorov iz anketnega vprašalnika, ki so ga tečajniki izpolnili ob koncu tečaja, kaže, da bi želeli več vaj (obdelava knjižničnega gradiva) in praktičnega dela, pa manj "teorije"; nasvete za praktično delo; daljši tečaj; delo po skupinah; debate o problemih na posameznih delovnih

mestih ipd. Ker je te želje nemogoče realizirati v okviru tečaja za pripravo na strokovne izpite, bomo v programu izobraževanja NUK za leto 1995 "ponudili" več tečajev za obdelavo gradiva, nekoliko preoblikovali pa tudi sam pripravljalni tečaj.

Melita Ambrožič

VIZIJA, KOMUNIKACIJE, FINANCE IN MARKETING V KNJIŽNICI

Zveza SIK je med svoje glavne in najpomembnejše naloge uvrstila prav izobraževanje ravnateljev splošno-izobraževalnih knjižnic. Pri tem so zlasti pomembna znanja, ki jih z rednim študijem večinoma nismo pridobili, postajajo pa vse bolj pomembna za uspešno delo sodobne in razvojno usmerjene knjižnice.

Zveza SIK je zato ob koncu meseca septembra skupaj s podjetjem Dedalus, ki skrbi za razvoj vodilnih osebnosti in skupin, za ravnatelje pripravila dvodnevni seminar v Ribnem pri Bledu z naslovom Vizije, komunikacije, finance in marketing v knjižnici. Predavatelji so doslej izobraževali številne vodilne delavce, med drugim s področja zdravstva, policije, šolstva, tokrat pa so se prvič srečali tudi z vodstvenimi delavci splošno-izobraževalnih knjižnic.

Delo je obsegalo 4 sklope vprašanj. Dr. Janez Mayer je spregovoril o viziji ustvarjalnega zavoda, kjer se morajo prepletati individualni in skupni cilji. Uspešno delo je mogoče le z delom v ustvarjalnih timih, kjer morajo kreativno sodelovati vsi delavci. Priказal je tudi pogoje za

takšno delovanje, ki privede do uspešne realizacije ciljev.

Poslovne finance za zavode je predstavil dr. Leon Repovž, ki se je osredotočil zlasti na način porabe in pridobivanja proračunskih sredstev ter predstavil nekatere nove, nekoliko izzivalne oblike pridobivanja sredstev v zavodih.

Brez poslovnih načrtov tudi v zavodih ne gre več. Kako ga pripraviti in kateri so njegovi bistveni elementi - tema predavanja dr. Borisa Šuštarja. Za nekatere veliko presenečenje, novi pogledi tudi na našo dejavnost in na koncu delavnica: kaj vse bi lahko tržili v knjižnicah in kako oblikovati ceno svojih storitev.

Komunikacije v skupini, z bralci in strankami, pa tudi med sodelavci - je nujna, je v procesu in je lahko čudodelna. kako zelo je komuniciranje lahko zapleteno, kodirano in zakrito, so pokazali številni konkretni primeri. Sporočila morajo biti jasna, neposredno usmerjena na dejanje, vedenje ob pogovoru kontrolirano - to je osnovna misel predavanja dr. Janeza Bečaja.

Udeleženci seminarja so se udeležili tudi večernega orgelskega-violinskega koncerta na Blejskem otoku.

Kaj zapisati za konec: dopolnili smo svoje znanje, izmenjavali izkušnje in sklenili, da znanja ni nikoli preveč. Zato se bomo še srečevali na podobnih seminarjih.

Cveta Z. Oražem
predsednica Zveze SIK Slovenije

ZAČETNI KNJIŽNIČARSKI TEČAJ

Tečaj bomo organizirali v januarju prihodnjega leta (9.1.-20.1.95). Potekal bo v prostorih Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani. Ko bo potrjena še cena tečaja, bomo vse knjižnične delavce, ki so se že prijavili evidenčno, prosili, da svojo udeležbo tudi formalno potrdijo.

Za tečaj je še nekaj prostih mest in še sprejemamo evidenčne prijave. Število udeležencev je omejeno (največ 35), zato prosimo, da pred prijavo preverite zasedenost tečaja (Enota za razvoj knjižničarstva pri NUK, tel. 061/ 12-55-141 int. 10).

Tečaj je namenjen tistim delavcem knjižnic, ki so v knjižničarstvu zaposleni šele krajši čas in si želijo pridobiti nekaj temeljnih znanj in informacij s področja knjižničarstva.

MEDNARODNI SEMINAR "Special information centres' resource management" (Brighton, Velika Britanija, 3. - 15. september 1995)

British Council (Britanski svet) bo organizator mednarodnega seminarja, katerega namen je utrditi zavest o pomenu bibliografskih informacij in njihove uporabe. Za maksimalno izrabo obstoječih informacijskih virov pa je nujno ustrezno upravljanje (management) obstoječih sredstev, ki jih imajo na voljo specializirani informacijski centri. Glavne teme seminarja bodo:

- strateško planiranje
- časovni management
- management človeških resursov
- management računalniških resursov
- mikro CDS/ISIS
- vpliv informacijske tehnologije
- management omrežij
- kazalci uspešnosti
- izdelava pisnih predlogov (vlog)
- marketing
- predelava informacijskih virov
- projektna analiza

Seminar bo zanimiv za vodje specializiranih informacijskih centrov in knjižnic z vseh koncev sveta. Organizator poudarja, da bi rad pritegnil zlasti izkušene profesionalce, da bi bile razprave na kar se da visoki ravni. Kotizacija znaša 1.680 GBP in vključuje tudi bivanje, prehrano ter stroške t.i. družabnih dogodkov.

Zainteresirani se za podrobnejše informacije lahko obrnejo na naslednji naslov:

Publicity Manager

International Seminars Department

The British Council

10 Spring Gardens

London SW1A 2BN

Telefon: ++ 44(0)71 389 4264 ali 4162 ali 4226

Fax: ++44(0)71 389 4154

Telex: 8952201 BRICON G

Ne pozabite pa zapisati številke seminarja: 9531!

Enota za razvoj knjižničarstva je Britanski svet zaprosila za programe njihovih seminarjev s področja knjižničarstva ter izobraževanja - ko nam jih bodo poslali, bodo zainteresiranim na voljo v naši Knjižnici/INDOK centru za bibliotekarstvo.

SPLOŠNOIZOBRAŽEVALNE KNJIŽNICE

UNESCOV MANIFEST O SPLOŠNIH KNJIŽNICAH

Sekcija za splošne knjižnice pri IFLI (Mednarodna zveza knjižničarskih društev in ustanov) je na 60. konferenci IFLE v Havani predstavila reviziran manifest o splošnih knjižnicah. Nov predlog manifesta naj bi novembra letos potrdil oz. sprejel UNESCOv medvladni svet za splošni informacijski program (UNESCO Intergovernmental Council for the General Information Programme) in ga dal prevesti v čim več jezikov.

Pregled in dopolnitev zadnjega Manifesta o javnih knjižnicah iz leta 1972 je bilo potrebno opraviti, ker se večina splošnih knjižnic po svetu srečuje s hudimi problemi, ki jih prinaša razvijajoča se družba. Vlade mnogih držav pripisujejo knjižnicam obroben pomen in zato ne podpirajo njihovega razvoja. Na drugi problem trčijo knjižnice, ko se soočajo z množico informacij. Izrazito jih zadeva problematika naraščajoče nepismenosti in prav tako nova tehnologija, ki zelo opazno spreminja možnosti, delo in cilje dela splošnih knjižnic.

Centralno sporočilo sprememb temelji na prepričanju o življenjski moči splošnih knjižnic pri ureničenju človekovih osnovnih pravic, pravice do znanja, do svobodnega izražanja mnenja, do dostopa do informacij in idej ne glede na medij in ne glede na meje.

Prvi manifest o javnih knjižnicah iz leta 1949 je poudaril vlogo splošnih knjižnic na področju izobraževanja. Koncept manifesta iz leta 1972 to vlogo razširi še na kulturno področje, na področje kulturnega razvedrila, ki naj bi ga bili tako kot izobrazbe deležni vsi prebivalci določenega območja. Nova verzija pa poudarja dvojni pomen knjižnic: splošna knjižnica kot lokalni center lokalnega značaja in center za svoboden, neomejen dostop do univerzalnega znanja, misli in kulture, ki ga na lokalni ravni omogoča z lastno zbirko knjižničnega gradiva in informacij in s pomočjo nacionalne knjižnične mreže.

Hellen Niegaard, bibliotekarka iz Danske, ki je sodelovala pri pripravi novega predloga, je poudarila naslednje značilnosti novega predloga:

- knjižnica kot orodje demokratičnega razvoja družbe,
- dostop do informacij, znanja in kulture z vsemi vrstami medijev,
- zadovoljitev potreb uporabnikov z ustreznim gradivom, vključujoč ustrezno tehnologijo,
- univerzalna dostopnost gradiva in informacij,
- knjižnica: lokalna vrata v svet informacij,
- oblikovanje zbirke knjižničnega gradiva in dejavnosti knjižnice za potrebe vseh uporabnikov, tudi potencialnih,
- posebne oblike dela za motiviranje branja in razvoj bralnih spretnosti, ki so ključ do znanja,
- zagotavljanje potreb posebnih skupin v okolju s poudarkom na govornem in slušnem posredovanju znanja,
- uveljavljanje učinkovite profesionalne organizacije in vodenja knjižnic,
- profesionalizacija dela,

- brezplačnost storitev.

Naše splošne knjižnice in naša knjižnična mreža tako kot tuje, ki imajo razvojne probleme, upajo, da bo vlada v celoti sprejela nov manifest in pomagala uresničevati njegova priporočila.

Silva Novljan

NOVA KNJIŽNICA ZA ZAGORSKO MLADINO

Nemogoče je mogoče! Po mnogih letih prepričevanja, dokazovanja, pisanja dopisov, ko se nam je zdelo, da smo kot kakšna stara lajna, ki mora vsaki novi občinski vladi zavrteti vedno isto pesem, smo končno uspeli!

Pa kaj bi razlagala, saj se poznamo! Knjižničarji moramo biti vztrajni, predvsem pa ne smemo nikoli vreči puške v koruzo. Zato kar naprej rinemo z glavo skozi zid in nam ga včasih uspe celo predreti.

Našo pionirsko knjižnico, ki je bila prostorsko ločena od oddelka za odrasle in je merila celih 20 m², smo preselili eno nadstropje višje (stopnice so seveda slaba plat) v desetkrat večji prostor. Je prijeten, svetel in v središču mesta v najbolj impozantni zgradbi Zagorja - v Delavskem domu. Po drugi strani pa je ta naš kulturni spomenik včasih za nas ovira, ker ne dovoljuje nobenih večjih gradbenih posegov v notranjo, sploh nobenih pa v zunanjo podobo. Tako ni mogoče bistveno spreminjati prostorov, pa čeprav so nekateri nefunkcionalni. V novo pridobljenem prostoru smo kljub vsemu opravili nekaj manjših gradbenih "popravkov",

da se nam je posrečilo ustvariti celovit prostor.

Prenovili smo tudi knjižnico za odrasle in jo povečali za 40 m². Zadovoljni smo z novimi prostori in veseli, da je naša občina oziroma župan razumel pomen knjižnice za naše okolje. Brez njegove osebne zavzetosti pri pridobivanju denarja nam ne bi uspelo toliko napraviti.

Kljub vsej pridobitvi pa si ne delamo nikakršnih utvar, saj smo še daleč od prostorskega normativa, ki ga sedaj dosegamo šele polovično in to krepko občutimo predvsem pri delu v knjižnici za odrasle. Ostajajo nam še drugi problemi, ki nas že kar kronično pestijo npr. premalo delavcev in zelo majhen prirast gradiva.

Kakorkoli že, naredili smo korak naprej! Pred nami je še mnogo nalog, ki se jih bo potrebno lotiti, ena je prav pred vrati: z novim letom bi radi postali samostojna knjižnica. Nesamostojne in samostojne knjižnice - držite pesti za nas!

Milena Garantini
Knjižnica Zagorje

OTVORITEV PODRUŽNIČNE KNJIŽNICE V PIVKI

Minila so tri leta, odkar smo morali zaradi družbenih dogodkov v letu 1991 zapreti podružnično knjižnico v Pivki. Knjižnica je imela svoj prostor v nekdanjem domu JLA. Ker je bila tedanja oprema last bivše jugoslovanske vojske, smo morali celoten knjižni fond - cca 11.000 knjig - zložiti v kartonaste škatle in jih odpeljati ven iz doma.

Začasno skladišče smo dobili na železniški postaji v Pivki. Po šestih mesecih smo jih zopet odpeljali v bivši dom JLA, kjer so bile vskladiščene vse do otvoritve nove knjižnice. V tem času je bilo napisanih precej dopisov in izrečenih besed, da smo povsem na novo opremili knjižnico.

Knjižnica je dobila svoj prostor v 1. nadstropju istega doma, ki pa se sedaj imenuje Kulturno-rekreacijski trgovski center Pivka. Prostor je zelo svetel in celotna oprema bele barve daje knjižnici optimističen navdih vedoželjnosti. Na 100 m² površine smo skušali parcialno ločiti mladinski oddelek od oddelka za odrasle in mladinsko čitalnico od čitalnice za odrasle s skupnim izposojevalnim pul-
tom in skladiščem. Še vedno pa s strpnostjo čakamo na računalniško voden izposoj, katera bo po zadnjem dopisu iz Biro Teal d.o.o. Laško izvedena do konca leta 1994.

Kaj pomeni knjižnica za manjši kraj, ki ima približno 4.000 prebivalcev, naj pove naslednji trpek slogan, ki se je razvil v Pivki v teh treh letih, odkar je bila knjižnica zaprta: "Pivčani imajo na razpolago samo eno uro na dan, da tečejo za potujočo knjižnico." Temu sedaj ni več tako, saj je podružnična knjižnica odprta petintrideset ur na teden.

Alenka Curk
ravnateljica Knjižnice
Bena Zupančiča Postojna

OTVORITEV PRENOVLJENE KNJIŽNICE V RUŠAH

Mariborska knjižnica je 23. septembra 1994 odprla prenovljeno enoto Knjižnico Janka Glazerja v Rušah. Z otvoritvijo smo delovno proslavili dva letošnja jubileja: 45-letnico Mariborske knjižnice in 20-letnico bibliobusa.

Knjižnica Janka Glazerja Ruše se je profesionalizirala in vključila v mrežo Mariborske knjižnice pred dvajsetimi leti. Pred tem je delovala kot društvena knjižnica Svobode Ruše in ima tako kot kultura in šolstvo sploh v Rušah bogato tradicijo. Posebej dobro je delovala v 60-ih letih, ko je bil zelo aktiven v kulturnem društvu takratni ravnatelj šole Mirko Vovšek, ki je znal pritegniti dijake in študente za delo v knjižnici. Kmalu po vključitvi v mrežo Mariborske knjižnice je enoto prevzela višja knjižničarka Marija Kavčič, ki vodi knjižnico še danes. Dvajset let je knjižnica delovala na dobrih 50 kvadratnih metrih površine v kulturnem domu, kar pa je bilo zadnja leta ob vedno večjem obisku in dotoku gradiva občutno premalo. Bralci tudi niso imeli čitalnice, za dejavnosti ni bilo prostora. Letos spomladi se je pokazala možnost za širitev prostora in takrat so stvari stekle bliskovito, predvsem zaradi zavzetosti načelnika Oddelka za družbene dejavnosti Vilija Rezmana. Zagotoviti je bilo potrebno namreč tako sredstva za obnovo prostora kot za zamenjavo dotrajane opreme, skupaj okrog 7 milijonov SIT. Obnovitvena dela je izvedla domača firma Megras po načrtu arhitekta Matjaža Durjave, oprema pa je delo Mizarstva Počkaj iz Kozine. PTT

Maribor je omogočila najetje linije za prenos podatkov, da je lahko IZUM vzpostavil povezavo z računalniškim sistemom COBISS. Pri nakupu tehnične opreme so nam pomagala še različna podjetja in ustanove: Agro Ruše, Megras, Oddelek za notranje zadeve občine Ruše, Obrtna zbornica Ruše in drugi. Ekipa delavcev v Mariborski knjižnici je medtem celoten fond gradiva vnesla v računalnik in gradivo opremila z vsem potrebnim za računalniško izposajo.

Obiskovalcem Knjižnice Janka Glazerja Ruše je tako sedaj na podvojeni površini na voljo prost dostop do gradiva in informacij preko sistema COBISS-OPAC, imajo urejeno čitalnico, ki je z minimalno prilagoditvijo tudi prostor za različne dejavnosti, na hodniku smo uredili razstavišče. Uvedli smo redno tedensko uro pravljic ob četrtkih.

Enota je odprta vsak dan in sicer trikrat tedensko popoldan, dvakrat dopol dan in vsako drugo soboto dopoldan.

Dragica Turjak

MEDNARODNI KNJIŽNI KVIZ

Slovenija se je letos že tretjič vključila v mednarodni knjižni kviz, ki ga vsako leto pripravlja nemška ustanova za pospeševanje branja Stiftung Lesen. Letos v njem sodelujejo otroci iz 11 evropskih držav: Avstrije, Francije, Hrvaške, Nemčije, Nizozemske, Poljske, Rusije, Slovaške, Slovenije, Španije in Švice.

Strokovne in organizacijske priprave na izvedbo slovenske akcije je vodila

Knjižnica Otona Župančiča, enota Pionirska knjižnica, sodelovala pa je Zveza bralnih značk Slovenije pri ZPMS, ki je organizirala tudi zaključno prireditev.

Glavno zaslugo, da je akcija potekala po vsej Sloveniji, pa ima 60 občinskih splošnoizobraževalnih knjižnic, ki so kviz izvedle v sodelovanju s šolskimi knjižnicami in drugimi dejavniki v svojem okolju.

Predlog letošnjega vprašalnika so pripravili Nizozemci na temo branja oz. uporabe knjig za različna področja in dejavnosti v prostem času. Slovenski organizatorji smo se odločili, da kviz o branju v prostem času povežemo z letošnjim mednarodnim letom družine. Zveza bralnih značk je prevzela izdelavo vprašalnika (ki je kot družabna igra ostal v družini), v Pionirski knjižnici pa smo pripravili širši in ožji izbor ustreznih knjig. Širši izbor knjig smo v svoji knjižnici razstavili ob letošnjem 2. aprilu - mednarodnem dnevu knjig za otroke pod naslovom Branje v družinskem krogu. Poleg tega smo natisnili seznam teh knjig in ga razdelili vsem 60 slovenskim občinskim splošnoizobraževalnim knjižnicam.

Zavod republike Slovenije za šolstvo in šport je razposlal vsem osnovnim šolam v Sloveniji priporočilno pismo, naj sodelujejo s splošnoizobraževalnimi knjižnicami in pridobijo šolarje za sodelovanje v kvizu.

Vprašalnik si je zamislil in izvedel Igor Longyka, uganke je oblikovala in ilustrirala Jelka Godec Schmidt, družabno igro pa je oblikoval in ilustriral Fojž A. Zorman. Vprašalnike je natisnila Tiskarna Mladinske knjige. Kviz so gmotno podprli: Mladinska knjiga, Tiskarna in Založba; Papirnica Vevče in Ministrstvo Republike

Slovenije za kulturo. V različnih fazah akcije, posebno pa na zaključni prireditvi, je sodelovala cela vrsta sponzorjev. Vsem se najlepše zahvaljujemo!

Natisnili smo 20.000 vprašalnikov (najprej 15.000 in nato dodatnih 5.000). Tudi letos so kviz organizirale vse občinske splošnoizobraževalne knjižnice (vendar ena ni izpeljala žrebanja).

Zbrali smo 8.517 pravih rešitev, kar je malo manj kot lani (v lanskem kvizu "Knjige gradijo mostove" smo zbrali 8.965 rešitev, v predlanskem kvizu "Kolumb in doba odkritij" pa 5.754 rešitev).

Pravilne rešitve smo že poslali ustanovi Stiftung Lesen v Main, kjer bodo izžrebali enega od slovenskih otrok, ki se bo predvidoma udeležil mednarodnega bralnega tabora.

Šele sedaj so v Mainzu žrebali med reševalci lanskega kviza "Knjige gradijo mostove". Med slovenskimi reševalci je bila izžrebana **Ksenija Triclič, Mali Slatnik 19, Novo mesto**.

S slovensko akcijo smo začeli 12. aprila in zaključili po občinah v prvih dneh septembra, zaključna prireditev pa je bila v Ljubljani 17. septembra - na dan zlatih knjig. Nanjo so prišli prvonagrajeni mladi bralci iz vseh slovenskih občin, v spremstvu enega od staršev in knjižničarja iz SIK. Otroci in starši so si po skupinah ogledovali ljubljanske zanimivosti in znamenitosti, knjižničarji pa smo imeli posvet o kvizu. Popoldne pa smo vsi skupaj ustvarjali ob slikanici založbe EPTA v projektu "Ti, jaz, moja družina in nerodna Avgušlina".

Iz poročil splošnoizobraževalnih knjižnic o letošnjem kvizu:

- pri organizaciji kviza so izkoristile izkušnje prejšnjih dveh let;

- otroke so vabile k reševanju kviza v svojih izposojevališčih (z razstavami ustreznih knjig, s skupinskim reševanjem, kviz so vključevale v redne in posebne prireditve čez poletje ipd.), nekatere poročajo o večjem, druge o manjšem odzivu kot lani;

- na šolah, predvsem v sodelovanju s šolskimi knjižničarkami, po nekaterih občinah se je odzvalo več šol kot lani, po nekaterih manj;

- s pomočjo občinskih organizacij ZPMS in drugimi;

- za obveščanje o kvizu, njegovem poteku in zaključni prireditvi so knjižnice nemalokrat sodelovale z lokalnimi mediji (časopisi, radiem, kabelsko TV).

Kaže, da je uspeh kviza (kot vedno in povsod) odvisen predvsem od angažiranosti glavnega organizatorja kviza v občinski SIK oz. od osebne zavzetosti organizatorjev v svojem okolju.

Vse občinske SIK (razen ene) so organizirale zaključno prireditev za reševalce kviza in na njej izžrebale prvonagrajenega reševalca in prav tako z žrebom razdelile še druge nagrade. Nekateri knjižnice so pripravile prireditev same s svojimi mladimi bralci, nekatere pa so povabile goste. Skoraj vse poročajo, da je zaključna prireditev pomemben dogodek v knjižnici ali celo v občini. Vse knjižnice pridobijo sponzorje, da lahko nagradijo (in pogostijo) svoje reševalce. Število sponzorjev je zelo različno, nekaj knjižnic je pridobilo toliko sponzorjev oz. nagrad, da so nagradile prav vse reševalce.

Otroci so vprašalnike kviza radi jemali, zelo redko pa so ga lahko rešili sami, pomoč so iskali pri knjižničarjih ali doma pri starših. Veliko je bilo primerov skupinskega reševanja. Letošnji kviz jim je bil za-

nimiv in zabaven, včasih pretežek oz. so jim bila le navodila pretežka ali preveč dolga. Večinoma pa se že veselijo kviza v prihodnjem letu.

Posveta knjižničarjev, ki je bil 17. septembra na zaključni prireditvi so se poleg knjižničarjev iz 60 slovenskih občin udeležili še: gospa Frelhova, gospa Miheličeva in gospod Cerar iz založbe Mladinska knjiga, gospod Dolinšek iz založbe EPTA, gospa Novljanova iz NUK-a, gospa mag. Stružnikova z Zavoda Republike Slovenije za šolstvo in šport. Glavne misli in predlogi s tega posveta so:

- tudi prihodnje leto bomo sodelovali v mednarodnem knjižnem kvizu (pripravili bomo svoj kviz na mednarodno temo; poslali bomo rešitve naših otrok v Mainz na žrebanje; morda bo v kvizu knjiga, ki jo že imamo prevedeno ali pa bi jo bila katera od založb pripravljena na hitro izdati); pomembno je, da se ne zapiramo pred svetom in ne nazadnje gre tudi na tem področju za promocijo Slovenije;
- kviz naj se kot motivacija za branje še bolj poveže z Bralno značko (knjige, ki so vključene v vsakoletni kviz, naj se direktno vključijo v letne programe BZ);
- tema kviza za prihodnje leto je že izbrana - ekologija (v programu BZ naj se posebej priporoči konkretno Suhadolčanovo delo, ki je povezano z ekologijo);
- pridobiti založbe: izbrati iz njihovega novega programa ustrezne knjige, pridobiti jih, da izdajo ali ponatisnejo knjige iz mednarodne ponudbe, še posebej pridobiti Založbo MK, ki drugo leto praznuje 50 letnico;
- kviz naj se prične prej - takoj po novem letu, da je lažje pridobiti šolske knjižnice;

- kviz je obenem izziv splošno-izobraževalnim in šolskim knjižnicam, da vzpostavijo stike, povezujejo in dopolnjujejo svoje delo (ŠK so integrirane v vzgojnoizobraževalni program na šoli, SIK pa pokrivajo prostčasne in splošnoizobraževalne dejavnosti), BZ in kviz motivirata prostčasno branje;

- kviz naj še naprej organizirajo SIK-i; premislimo, če je preverjanje opravljenih dolžnosti BZ možno vsaj delno prenesti tudi v SIK-e ("pogovori o knjigah");

- če bo mladi bralec lahko preverjal opravljene dolžnosti za BZ na različnih mestih oz. pri več mentorjih, potem bo potrebna "izkaznica", kjer se bo sproti beležilo;

- potrebno je obnoviti izbiranje "naj" knjig med mladimi slovenskimi bralci (npr. opravljena BZ mu daje pravico, da glasuje);

- v dogajanje okrog kviza je vsako leto potrebno vključiti tudi starše;

- za izdelavo vprašalnika poiščimo avtorja med sodelavci "Vesele šole",

- potrebno bi bilo doseči, da bi se v knjigarnah prodajale prvenstveno kvalitetne knjige;

- ga. Novljanova iz NUK-a poziva, da bi se morala Slovenija nujno vključiti v mednarodno zvezo za branje;

- po obdelavi vseh poročil SIK-ov o letošnjem kvizu in po obisku na Frankfurtskem sejmu ožja organizacijska skupina pripravi predlog kviza za leto 1995.

Še enkrat se prisrčno zahvaljujemo vsem knjižničarjem in drugim sodelavcem in sponzorjem, ki so sodelovali v letošnjem kvizu. Upamo, da bomo kviz v letu 1995 organizirali še uspešneje in v resnično zadovoljstvo in spodbudo mladim bralcem!

Tilka Jamnik

NEVERBALNA KOMUNIKACIJA MED KNJIŽNIČARJEM IN BRALCEM

V petek, 30. septembra smo primorski knjižničarji spremljali predavanje Sare Pegan o neverbalni komunikaciji med knjižničarjem in bralcem. Predavanje sta organizirala Društvo bibliotekarjev Primorske in Goriška knjižnica Franceta Bevka. Sara Pegan je naša kolegica, bibliotekarka iz Goriške knjižnice. Diplomirala je iz bibliotekarstva in sociologije kulture na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Predavanje je pripravila iz svoje diplomske teme, obdelane pod vodstvom prof. Brede Filove.

Najprej smo se seznanili z osnovnimi tezami o neverbalni komunikaciji. Predavateljica nam je predstavila teze več različnih avtorjev. Splošna ugotovitev pa je, da kljub visoko razvitemu jeziku še vedno v povprečju uporabljamo 60% neverbalne in le 40% verbalne komunikacije. Zakaj:

- da si nazorneje prikažemo pojave,
- ker je to močnejše sredstvo sporočanja,
- ker je zaradi manjše kontroliranosti bolj iskreno sredstvo sporočanja,
- manj očitno izraža naše mnenje in
- je dopolnilni kanal vzajemnega informiranja.

Seznanili smo se tudi z osnovnimi veščinami neverbalne komunikacije. Mednje sodijo:

1. Kinezični znaki:

- izrazi obraza (imamo sproščen obraz z nasmeškom),
- usmerjanje pogleda (bralca gledamo v oči),
- kretnje (odprte, sproščene),

- telesna drža (sedimo sproščeno in naslonjeni na stol, stojimo z rokami ob telesu in lahko eno nogo rahlo pred drugo).

2. Proksemični znaki govorijo o fizični bližini med knjižničarjem in bralcem pri komuniciranju:

- fizična bližina (ne smemo se mu preveč približati),
- prostorska razporeditev (pult naj bi bil težišče prostora - navodilo za arhitekto),
- teritorialno obnašanje (najljubši sedež v čitalnici).

Iskrenost in neposrednost predavateljice je že med predavanjem spodbudila obiskovalce k pogovoru. Po zaključenem predavanju smo si tudi odigrali prizore pozitivnega in negativnega odnosa knjižničarjev in bralcev. Igralski pari so bili sestavljeni seveda iz knjižničarjev, kjer je eden igral knjižničarja in drugi bralca. Predavateljica je sicer pripravila scenarije, vendar so vsi pari v njih prepoznali svoje resnične doživljanje in jih tudi odigrali. Ob njih smo se pogovarjali o nešteti vidikih komuniciranja med bralci in knjižničarji, ki sicer večinoma potekajo intuitivno, vendar je koristno, če se o njih tudi kdaj pogovarjamo. Priporočevali smo si prijetne in neprijetne dogodke iz resničnega življenja in tudi na ta način začeli drugače razmišljati o psihologiji dela z bralcem.

Predavanje nam je odprlo nova obzorja v raziskovanju nas samih (komunikacija v družini, s sodelavci in bralci) in v raziskovanju naših bralcev (opazovanje njihove neverbalne komunikacije). Sari se zahvaljujemo za imenitno predavanje in lepo doživetje.

Alenka Šauperl

Društvo bibliotekarjev Primorske

SIMBOLIČNA ARHITEKTURA NARODNE IN UNIVERZITETNE KNJIŽNICE

Društvo bibliotekarjev Primorske je pripravilo svoj občni zbor 1. julija 1994 v Tolminu. Tokratno srečanje je bilo zelo pestro. Okvirno smo se seznanili z dvema računalniškima programoma za knjižnično poslovanje: šolska knjižnica (SAOP Nova Gorica) in CDS/ISIS (UNESCO, Pariz). Šolsko knjižnico je predstavil Boris Jukič. Poudarek predstavitve je bil na uporabi OPACa - javnega kataloga sistema COBISS. CDS/ISIS uporabljajo v šolah z italijanskim učnim jezikom v obalnih občinah in sicer z razširitvijo v aplikaciji Biblo, izdelani v Benetkah. Z zbirko družine Besenghi ga je predstavil Ivan Markovič. Poslušali smo Nanjo Bertok, ki je govorila o Plečniku in arhitekturi Narodne in univerzitetne knjižnice. Za konec pa smo se še sprehodili in se naužili svežega zraka v Tolminskih koritih.

Nekoliko manj knjižničarski je bil prispevek Nanje Bertok, študentke arhitekture iz Ljubljane, ki je predstavila simbolično arhitekturo Narodne in univerzitetne knjižnice. Nanja Bertok je v okviru seminarske naloge pri prof. dr. Alešu Vodopivcu (FAGG) analizirala zgradbo NUK in našla zanimive simbolične elemente, ki kažejo odnos Plečnika do knjige in znanja. Ne samo da je mesto Ljubljana v tistem času potrebovalo markantno kulturno ustanovo, tudi Plečnik sam ji je dal monumentalnost s tem, da je na več mestih ponazoril težavnost pridobivanja znanja ter lahkotnost, ki jo dosežemo s pridobljenim znanjem.

Predavanje je bilo živahno in zanimivo ter pospremljeno z bogatim slikovnim gradivom (skicami in diapozitivi). Predstavila je pomen materialov, oblik, okrasov, svetlobe in sence v tej stavbi, za katero se nam zdi, da jo zelo dobro poznamo.

Primorski knjižničarji smo ugotovili, da nam je predavateljica odprla oči za zanimivosti, ki jih doslej nismo opazili ali smo nanje že pozabili. Ponovno smo se zavedli sporočila, ki ga nosi ta naš kulturni spomenik: znanje je največja dragocenost posameznika, naroda in človeštva; pot do njega je sicer težka, vendar je življenje z znanjem lažje. Ko smo se ponovno zavedli kdaj, zakaj in kako je bil NUK zgrajen, se je ostrina našega nezadovoljstva z nekaterimi službami NUK omilila: zgrajen je bil pred petdesetimi leti za polovico manj gradiva kot ga sedaj ima in sploh ni bil namenjen za vse službe, ki jih mora sodobna nacionalna opravljati. Podvomili smo celo v to, da se je mojster Plečnik posvetoval z bibliotekarji ob načrtovanju zgradbe.

Kolegom iz drugih področnih društev in posameznih knjižnic priporočam, da Nanjo Bertok povabijo in si pustijo predstaviti NUK z arhitekturnega stališča. Srečanje z mlado arhitektko jim bo, kot je tudi nam, vzbudilo novo premišljevanje tako o tem biseru slovenske kulturne dediščine kot tudi o arhitekturi knjižnic nasploh. In ne nazadnje: v stiku različnih strok tičijo najbolj zanimivi raziskovalni izzivi. Ali niste radovedni?

Alenka Šauperl
Društvo bibliotekarjev Primorske

SREČANJE ČLANOV DB CELJE V LAŠKEM

Člani društva bibliotekarjev Celje se že vrsto let enkrat letno srečamo v eni izmed knjižnic v naši regiji. Letos smo se dobili 29. septembra, gostitelj pa je bila Občinska matična knjižnica Laško. Naše druženje se je, kot je že v navadi, začelo z ogledom knjižnice oziroma s seznanitvijo z njenimi pridobitvami, uspehi in težavami.

Drugi del obiska smo namenili spoznavanju kraja in našemu prijetnemu počutju v njem. Knjižničarje iz občin Laško, Celje, Žalec, Mozirje, Velenje, Šentjur in Šmarje je najprej pozdravil predsednik društva, nato pa nam je vodja knjižnice v Laškem, ga. Metka Kovačič, predstavila knjižnico in njen pomen v kraju. Laška občina šteje 19.000 prebivalcev. Poleg osrednje knjižnice v Laškem delujejo tu še krajevni knjižnici v Rimskih Toplicah in Radečah ter tri manjša izposojevališča. V občini so še tri šolske knjižnice, dve manjši zdraviliški knjižnici in neurejena baročna knjižnica v nadžupnišču v Laškem. Občinska matična knjižnica je konec lanskega leta dosegla število 40.000 enot knjižničnega gradiva, kar je približno 70% doseganje standarda. S svojimi podružnicami je odprta 50 ur tedensko. Lani je bilo vanjo včlanjenih 2.600 občanov, kar je 14% prebivalstva sredine, kjer deluje. Na laškem območju je članstvo 20%.

Obisk in izposoja iz leta v leto narasčata. V preteklem letu je imela knjižnica 29.300 obiskovalcev, ki so si izposodili 69.000 enot knjižničnega gradiva. Povečuje se tudi obisk čitalnice in prireditvev. Tako se je raznih oblik dela z mladimi člani udeležilo blizu 2.000 otrok, na pri-

reditvah za odrasle pa se je zvrstilo 850 obiskovalcev. Prireditveni dejavnosti posvečajo v laški knjižnici precejšno pozornost, saj je knjižnica, ki sicer na tem območju ni imela prave tradicije, ravno s to obliko dela učinkovito opozorila na svojo prisotnost v kraju. Poleg manjših razstav in predstavitev knjig v knjižnici nekajkrat letno pripravijo tudi literarne večere s kakšnim pomembnejšim slovenskim pesnikom ali pisateljem. Najbolj so obiskani "domoznanski večeri", ki jih že nekaj let organizirajo v obliki ciklusov predavanj v zimskem času. Predavatelji teh večerov so v glavnem laški rojaki. V letošnjem letu je bila knjižnica tudi nosilka raziskovalne naloge Znanj laščani, v kateri so obdelali več kot 60 v Laškem do leta 1940 rojenih ali delujočih znanih slovenskih osebnosti.

Seznanili smo se tudi s težavami laške knjižnice. V vseh oddelkih jih muči prostorska stiska. V Laškem naj bi po besedah načelnice Oddelka za družbene dejavnosti ta problem v obdobju dveh let rešili. Sedanjim prostorom v pritličju Weikselbergerjevega dvorca naj bi se pridružili ravno tako veliki prostori v nadstropju, kjer sedaj deluje galerija. Problematičen je tudi organizacijski status knjižnice, ki že nekaj let deluje v okviru Oddelka za družbene dejavnosti, pred tem pa je bila priključena različnim službam v kraju, na katere imajo knjižničarke tudi grenke spomine. Potrebno je bilo veliko truda za tudi čisto majhne korake razvoja, včasih celo za sam obstoj. Do novega leta se bo odločilo, ali bo knjižnica v bodoče delovala v okviru Kulturnega centra ali kot samostojen zavod. Knjižničarkam je ljubša misel na samostojnost.

Vsak dan jim po malem greni delo na računalniku, kjer je, zaradi večne

dileme med delom na vnosu zaloge in delom z uporabniki, napredek počasen. Programa MOLJ so se že kar navadili, vendar pride pri razdelitvi časa za delo z njim, v ospredje problem pomanjkanja kadrov, saj so zaposlene samo tri knjižničarke. Še vedno tudi ne razumejo, zakaj ni možno organizirati retrospektivnega vnosa tako podobnih fondov na enem mestu, ali enostavno prenesti zapisov iz COBISS-a.

Po strokovnem delu srečanja nas je zunaj pričakal lep jesenski dan, zato smo se kar razveselili kratkega sprehoda do gradu Tabor nad Laškim, ki je znan po dobro obiskanih poletnih prireditvah. V mestu smo si natančno ogledali lepo obnovljeni Kulturni center, v katerem se je v enem letu, od kar deluje, zvrstilo kar 60 prireditev. V Zdravilišču Laško, ki praznuje letos 140-letnico obstoja, smo se seznanili z njegovo ponudbo in poslušali koristno predavanje o vzrokih težav s hrbtenico in pravilni drži.

Po pestrem in aktivnem popoldnevu je bila dobrodošla tudi večerja v stilno urejenem salonu zdravilišča, ki smo jo podaljšali v prijeten družaben večer in zaključili s petjem. Tudi tokrat smo se razšli trdno prepričani, da so takšna strokovno-družabna srečanja pomembna in koristna. Veselimo se že naslednjega, ki bo prihodnje leto v Žalcu.

Slavica Hrastnik
Osrednja knjižnica Celje

KNJIŽNICA OTONA ŽUPANČIČA, ENOTA PIONIRSKA KNJIŽNICA OB MEDNARODNEM LETU DRUŽINE

V Pionirski knjižnici smo spet začeli z rednimi tedenskimi prireditvami za otroke: "ure pravljic", "igralne ure s knjigo" in "pogovori o knjigah" potekajo vsako šolsko leto od oktobra do maja. Otroci lahko rešujejo "uganke meseca", lotijo se lahko "vprašanj za knjigožere" ali pa postavijo razstavo "moje najljubše knjige".

Vse do konca leta bo v Pionirski knjižnici razstava z naslovom "Polica za starše", ki opozarja na strokovne in leposlovne knjige o različnih vzgojnih in družinskih problemih. S tem je naše delo ob letošnjem mednarodnem letu družine zaokroženo, nikakor pa ne končano, saj so prizadevanja, da bi bile "družine - partnerji pri branju" vedno vtkana v celotno vzgojno delo mladinskih knjižničarjev. Letos smo svoje strokovno-svetovalno delo na temo "družinskega branja" še intenzivirali in tako bo v naslednjih letih naše delo z mladimi bralci in njihovimi starši in vzgojitelji obogateno tudi z letošnjimi izkušnjami.

Strokovna srečanja mladinskih knjižničarjev v Pionirski knjižnici v tem šolskem letu zaradi prehoda na računalniško izposajo, zaradi službenih poti in predvsem zaradi strokovnega posvetovanja ZBDS na Bledu, začnemo v novembru. Srečevali se bomo drugo sredo v mesecu, ob 9. uri zjutraj v dvorani na Komenškega 7/V.

9. november:

- Poročila slovenskih SIK-ov o delu ob mednarodnem letu družine - vabimo vas k aktivnemu sodelovanju s krajšimi poročili!

- Obisk Mednarodne mladinske knjižnice v Münchnu in razstave ilustriranih izdaj danskega pravljicarja H.Ch.Andersena.

- Udeležba na 24. kongresu IBBY v Seville, 10.-15. oktober 1994.

- Slovenska sekcija IBBY v letošnjem letu.

14. december:

- Predstavitve priročnika Tilke Jamnik "Knjižna vzgoja otrok od predbralnega obdobja do 9. leta starosti", ki je v letošnjem aprilu izšel pri Zavodu Republike Slovenije za šolstvo in šport.

Vabimo vas, da nam sporočite vaše predloge in želje, kaj naj bi obravnavali na naših srečanjih. Ni nujno, da jih organizira in vsebinsko pripravlja vedno Pionirska knjižnica! Res se nam oglasite in se vam že vnaprej zahvaljujemo za vaše tvorno sodelovanje!

Tilka Jamnik

ŠOLSKE KNJIŽNICE

KONCEPT RAZVOJA SLOVENSkih ŠOLSKIH KNJIŽNIC

V kulturnem domu Španski borci je bil 21.9.1994 ravnateljem šol in šolskim knjižničarjem predstavljen koncept razvoja slovenskih šolskih

knjižnic. Nosilec projekta je Zavod Republike Slovenije za šolstvo in šport v okviru katerega deluje posvetovalno telo za knjižnično dejavnost, ki ga sestavljajo različni strokovnjaki iz področja knjižničarstva.

Pomembnost koncepcije za šolske knjižničarje je v uvodnem govoru prikazal direktor Zavoda za šolstvo in šport Ivan Lorenčič. Sodobni čas, nagle spremembe v šolstvu in izobraževanju, informatizacija družbe, zahtevajo spontan in sistemsko voden razvoj šolskih knjižnic, ki postajajo informacijsko središče šole. Zastavljeni cilji zahtevajo svoje okvire in ne zgolj parcialne rešitve s katerimi bi urejali le materialne in kadrovske pogoje.

Vloga in naloge knjižničarja

Šolska knjižnica se mora vključiti neposredno v pouk. Definirajo se vsebine (sistemska vključitev). Bibliopedagoško delo poteka v smeri usposabljanja samostojnih uporabnikov knjižnice in knjižničnega gradiva. Šolska knjižnica se oddaljuje od vloge izposojevalnice knjig. Šolski knjižničar mora biti strokovno usposobljen in izobražen. Poudarek je tudi na obnavljanju knjižničnega fonda in računalniški opremi (pridobitev vzorčnih knjižnic).

Cilji koncepta

S konceptom razvoja slovenskih šolskih knjižnic je poudarila mag. Ema Stružnik (pedagoška svetovalka za knjižnično dejavnost pri Zavodu RS za šolstvo in šport), se želi preseči obstoječe stanje in vsaki šoli v Sloveniji zagotoviti optimalne pogoje delovanja šolske knjižnice:

- prostor
- kader
- oprema

Knjižnice se preobrazijo v informacijski in učni center šole. Zato potrebujejo računalniško, komunikacijsko in AV tehnologijo. Uvesti pa je potrebno tudi standardizacijo računalniško podprtega prenosa informacij. Vključiti pa se je potrebno tudi v razvojno raziskovalno delo in se povezati v knjižnični informacijski sistem (KIS). O tem je nekoliko več spregovoril Ivan Kanič (Narodna in univerzitetna knjižnica).

Cilji šolske knjižnice

Naloge šolske knjižnice so usklajene s cilji vzgojnoizobraževalnega procesa. Šolska knjižnica nastopa v funkciji centra šole za pouk, učenja, branja, informacije, komunikacije, medijev, kulture in prostega časa. Namenjena je potrebam učencev, učiteljev in drugih strokovnih delavcev na šoli. Temeljni cilj njenega dela je zato vzgoja v samostojnega in aktivnega uporabnika knjižničnega gradiva.

Stanje v šolskih knjižnicah

Silva Novljan (Narodna in univerzitetna knjižnica) je podala analizo stanja šolskih knjižnic z usmeritvami razvoja. Iz statistike je bilo razvidno, da šolske knjižnice ne izpolnjujejo standardov bodisi materialno, kadrovsko ali strokovno. Posebej slaba je zastopanost neknjižničnih gradiv med tem, ko je zastopanost knjižnega gradiva nad pričakovanim. Ustrezno strokovno usposobljenih je bilo v letu 1992 manj kot polovica šolskih knjižničarjev. Slaba je tudi opremljenost s katalogi. Spodbudni pa so rezultati na področju knjižne in knjižnične vzgoje, literarnih prireditev in knjižnih razstav. Osnovna šola prednjači pred srednjo šolo, kjer so odstotki precej nižji. Tudi to stanje narekuje načrtno in sistematično

ureditev šolskih knjižnic z zakonsko podlago.

Majda Steinbuch (II. gimnazija Maribor) je spregovorila o pogojih za doseganje ciljev slovenskih šolskih knjižnic s strani knjižničnega gradiva, delavcev in prostora.

Institut informacijskih znanosti Maribor (IZUM) nas je seznanil s podsistemom kooperativnega online bibliografskega sistema in servisu COBISS - COBISS/OPAC za Windowse, ki z uporabo programske opreme COBISS/OPAC omogoča dostop do baz podatkov in online katalogov knjižničnega gradiva že več kot 80 največjih slovenskih knjižnic. COBISS predstavlja skupno osnovo računalniško podprtega knjižničnega informacijskega sistema Slovenije in sistema znanstvenega informiranja.

Povzetek

Na področju šolskih knjižnic je bilo veliko nereda in parcialnih rešitev. Marsikdaj je bila upravičena trditev "kakšna šola takšna šolska knjižnica". Pa vendarle je bilo v preteklo delo vloženo veliko truda in napora. Šolske knjižnice in knjižničarji lahko danes veliko ponudijo, še posebej na področju različnih oblik vključevanja knjižnice v pouk. Pohvalijo pa se lahko tudi z revijo Šolska knjižnica v kateri vse naročnike seznanjajo z novostmi in pedagoškim delom (iz prakse za prakso).

Vizija, ki je bila prikazana na tem posvetu je samo strnila dolgo in naporeno pot tistih, ki so si prizadevali, da delo in delovanje šolske knjižnice dobi tudi pravno podlago. Delo s tem še zdaleč ni zaključeno, nasprotno, šele sedaj ga bo mogoče drugače začeti.

Čeprav je to šele osnutek koncepcije je za nas knjižničarje zelo

pomemben. Kot je dejal direktor Zavoda za šolstvo in šport Ivan Lorenčič: "Strateške odločitve in vizije so nujne, kajti skupni koraki so mnogo hitrejši in reševanje problemov je veliko lažje".

Zdenka Sušec
sekcija za šolske knjižnice

ŠOLSKA KNJIŽNICA V ČASU SPREMEMB

Letošnje strokovno posvetovanje slovenskih knjižničarjev na Bledu, z naslovom Knjižničarstvo v času sprememb, je za nami.

Kaj naj rečem?

Mnogo novih informacij, mnogo bolj ali manj zanimivih referatov, preveč prerekanj ob knjižničarski zakonodaji, premalo konkretnih odločitev in sodelovanja pri tako pomembni odločitvi kot knjižničarski zakon je.

Kot šolsko knjižničarko me je prav gotovo zanimalo vse, kar je povezano z delom in razvojem šolskih knjižnic. Šele 2. dan predavanja smo prišli na svoj račun.

Zanimivo je bilo predavanje mag. Melite Ambrožič o izobraževanju knjižničarskih delavcev v Sloveniji. Menim, da bi na to vrsto izobraževanja morali polagati več pozornosti, saj razvoj in vloga knjižničarja v srednji šoli po tem prav kliče. Izobrazba šolskih knjižničarjev ni ustrezna, saj je le 32% osnovnošolskih in 49% srednješolskih knjižničarjev s primerno strokovno izobrazbo, kar pomeni, da so **ustrezno strokovno knjižnično in pedagoško usmerjeni**. Morda je temu tako tudi zato, ker je kadrovanje na šolah za ta profil

neustrezno. Žal se premalo zavedamo, da je šola, ki hoče upoštevati pestrost metod učenja in poučevanja, kjer se uveljavlja samostojno učenje učencev, kjer je delo sistematično in načrtovano, tudi uspešna.

Za vse to potrebujemo sodobno šolsko knjižnico in predvsem knjižničarja, ki je za takó zahtevno delo tudi usposobljen. Trdim, da je mnogakaj odvisno ravno od osebnosti, usposobljenosti in kreativnosti šolskega knjižničarja.

"Kjer je v šolskem sistemu resnično živel demokratičen duh, kjer se je vsebina in metoda povezala z družbenimi spremembami in kjer so vzgajali in izobraževali učence za življenje, so šolske knjižnice živele v skladu s priporočili stroke. Ta so napredna, slede spremembe, še več, povzročajo jih. **Kakšna šolska knjižnica, takšna pismenost.**"

Zgornji citat je vzet s predavanja Silve Novljan. Menim, da je tako pri nas v Sloveniji razvoj šolskih knjižnic tudi potekal, kajti drugače ni moč razložiti raznolikosti v razvoju. Nekatere šolske knjižnice, če jim sploh lahko tako rečemo, so životarile in še životarijo, medtem ko so se druge razvile v prve informacijske in izobraževalne centre in živele (še živijo) v skladu s standardi ali jih celo presegajo.

Primer takšne šolske knjižnice je prav gotovo šolska knjižnica II. gimnazije v Mariboru, ki je rezultat sistematičnega in načrtovanega dela in kar je zelo pomembno, da je to uspeh strokovno in pedagoško usposobljene višje knjižničarke, Majde Steimbuch.

Zakaj sem to izpostavila? Zato, ker je med letošnjimi Čopovimi nagrajenci tudi šolska knjižničarka, Majda Steimbuch. Čopovo nagrado prejmejo

knjižničarji za posebne dosežke na tem področju in gospa Majda Steinbuch je s svojim delom na področju šolskih knjižnic utrila pot in veljavo šolskega knjižničarstva tako s svojim publicističnim delom, s predavanji in učnimi delavnicami. Bili so med prvimi knjižnicami, ki so začeli z avtomatsko obdelavo knjižnega gradiva, nadgradnja tega pa je bila vključitev v COBISS.

Zaključila bi s predstavitvijo Koncepta razvoja šolskih knjižnic, ki ga vodi direktor zavoda, Ivan Lorenčič, in je bila na to temo drugi dan zborovanja pripravljena okrogla miza. Na njej je sodeloval sam direktor zavoda, kot moderatorki razgovora pa sta bili mag. Ema Stružnik, svetovalka za knjižničarsko dejavnost pri zavodu in ga. Majda Steinbuch, višja knjižničarka z II. gimnazije v Mariboru, ki je razpravo izredno dobro vodila in usmerjala, pa tudi konkretno odgovorila na določena vprašanja in dileme. Razpravljali smo tudi o šolskem zakonu, kjer ima knjižnica in knjižničar končno vlogo, ki mu pripada.

In kaj predstavlja projekt?

Preseči obstoječe stanje in vsaki šoli v Sloveniji omogočiti vse pogoje, da šolska knjižnica postane informacijsko središče šole, da aktivno sodeluje v izobraževalnem procesu, da v šoli ne bodo "učili informacij" ampak jih naučili informacijo poiskati, tako bodo postali knjižnično pismeni, bo jih pa tudi spodbujala h kritičnosti in navajala na samoizobraževanje.

Zato naj učenec dobi v času šolanja občutek o velikosti in pomenu informacij in se le-te nauči zbrati in koristno uporabiti.

Nada Polič
Srednja trgovska šola Maribor

ŠOLSKA KNJIŽNICA POSTAJA INFORMACIJSKO SREDIŠČE ŠOLE

Na Bledu je bilo v dneh, 10. in 11. oktobra strokovno posvetovanje ZBDS z naslovom **Knjižnice v času sprememb**.

Prvi dan je bil posvečen podelitvi Čopovih diplom in priznanj. Med nagrajenci je bila tudi gospa Majda Steinbuch, višja knjižničarka iz II. gimnazije Maribor. Njena nagrada je veliko priznanje strokovnemu delovanju šolskih knjižničarjev, zato smo bili njene nagrade vsi šolski knjižničarji zelo veseli in ji iz srca čestitamo.

Drugi dan pa je bila organizirana in izvedena okrogla miza za šolske knjižničarje pod naslovom: Dela in naloge šolskega knjižničarja v luči izobraževanja za 21. stoletje. Koordinatorica okrogle mize je bila mag. Ema Stružnik, ki je v uvodu predstavila cilje in namen projekta: **Koncept razvoja slovenskih šolskih knjižnic**. Projekt je nastal z željo, da bi v slovenskih šolskih knjižnicah presegli obstoječe stanje in vsaki šolski knjižnici v Sloveniji zagotovili optimalne pogoje za delovanje v šoli.

Vodja projekta je gospod Ivan Lorenčič, direktor Zavoda RS za šolstvo in šport, ki je predstavil pomen šolske knjižnice in njenega pedagoškega delovanja med učenci in učitelji kot tudi v samem vzgojnoizobraževalnem procesu šole. Dotaknil se je tudi novonastajajoče šolske zakonodaje in mesta šolskega knjižničarja v njej. Ob koncu pa je odgovarjal na

vrsto perečih vprašanj, ki so jih postavljali udeleženci okrogle mize.

V nadaljevanju je gospa Majda Steinbuch spregovorila o pogojih dela in doseganju ciljev slovenskih šolskih knjižnic, za katere potrebujemo strokovno usposobljene šolske knjižničarje, ustrezno gradivo in primeren knjižnični prostor. Pomembna pa so seveda tudi namenska sredstva za gradivo, ki naj jih v bodoče zagotavlja država.

Kakršna šola, taka šolska knjižnica pa je bil naslov referata, ki ga je ob okrogli mizi šolskim knjižničarjem predstavila Silva Novljan, bibliotekarka iz Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani in sodelujoča strokovnjakinja pri projektu. Poudarila je, da današnji knjižničar potrebuje predvsem dodatna znanja s področja knjižničarstva in informatike, s področja pedagogike, psihologije, s področja računalništva in komunikacije kot tudi s področja vodenja in organizacije, če hoče biti kos sodobnemu vzgojno izobraževalnemu in knjižničarskemu delu v šoli.

Po dokaj pestri razpravi in množici vprašanj na katera so šolski knjižničarji dobili relevantne odgovore so bili sprejeti naslednji sklepi okrogle mize:

1. Sprejeti Koncept razvoja slovenskih šolskih knjižnic in realizirati naloge predvidene v tem konceptu:

 - zagotoviti računalniško in komunikacijsko opremljanje šolskih knjižnic, ter jim omogočiti vključevanje v vzajemni katalog;
 - zagotoviti programe dopolnilnega, dodatnega in permanentnega izobraževanja s področja pedagogike, bibliotekarstva in uporabe programske opreme;
 - sistemsko rešiti in zagotoviti finančna sredstva za nabavo

knjižničnega gradiva v osnovnih in srednjih šolah;

- oblikovati podoben načrt izvajanja programa informacijske pismenosti od 1. do 9. razreda osnovne šole in od 1. do 4. letnika srednjih šol.

mag. Ema Stružnik

PREDSTAVLJAMO VAM

ZBOROVANJE SVETOVALNIH SLUŽB ZA SPLOŠNE KNJIŽNICE

Letošnja konferenca nemških državnih svetovalnih služb za splošne knjižnice je zbrala 72 udeležencev v gostoljubni knjižnici mesteca Jüterbog v deželi Brandenburg, 60 km južno od glavnega mesta dežele Potsdama ležeče mestece preseneča z zgodovino, kulturnozgodovinskimi spomeniki, še bolj pa s svojo splošno knjižnico, funkcionalno in estetsko urejeno v samostanski cerkvi.

42. konferenca združenja svetovalcev za splošne knjižnice, ki ga v tem mandatnem obdobju vodi gospod Ralph Deifel iz Wurzburga, je bila namenjena obravnavi pereče teme, položaju splošnih knjižnic v upravnih spremembah. Referatom je pazljivo prisluhnilo 34 svetovalcev, od skupaj 37 zaposlenih v vseh deželah Nemčije in odgovornih za strokovno svetovalno pomoč splošnim knjižnicam, se aktivno vključilo v razpravo, še zlasti tedaj, ko so obravnavali financiranje

splošnih knjižnic. Nov davčni sistem, decentraliziran, naj bi financiranje knjižnic v celoti prepustil lokalnim skupnostim. Občine kot ustanoviteljice knjižnic bodo morale same zagotavljati sredstva za delo knjižnic. V primeru okrožnih knjižnic, ki opravljajo določene naloge za več občin, pa obstaja tako v organizaciji kot v financiranju več rešitev: okrožna knjižnica deluje tudi kot splošna knjižnica mesta in ima skupno, a dvojno financiranje - okrožna je združena z mestno knjižnico v delu in financiranju - okrožna knjižnica je samostojna in dopolnjuje mestno knjižnico. Vsi svetovalci so menili, da bodo knjižnice brez državne pomoči težko obdržale in razvijale svojo dejavnost.

Veliko pomoči pa potrebujejo knjižnice prav v tem času intenzivnih sprememb, še zlasti na vzhodu države. Poleg finančne pomoči se je povečala tudi svetovalna pomoč in večina svetovalcev se ni popolnoma strinjala z rezultati raziskave gospe Petre Büning iz Essna, da svetovalni delavec porabi le 20% delovnega časa za osebne svetovalne stike. Knjižnice spreminjajo svojo organizacijsko mrežo, hkrati pa se notranje posodablajo in pri tem so svetovalne službe intenzivno vključene. Na primeru splošne knjižnice v Jüterbogu si lahko predstavljamo intenzivnost teh sprememb.

	1991	1993
Prebivalci	12.065	11.872
Knjižnično gradivo	60.068	31.484
Izposoja	53.309	82.580
Uporabniki (člani)	1.706	2.249
Izvodi na preb.	4,98	2,65
Izposoja na preb.	4,42	6,96
Obrat gradiva	0,89	2,62
Izposoja na upor.	31,25	36,72

Delo na področju svetovanja splošnim knjižnicam je okrepil tudi Nemški bibliotekarski inštitut v Berlinu (Deutschen Bibliotheks-institut). Gospa Ulla Wimmer je predstavila rezultate raziskave, ki jo je inštitut opravil na področju sprememb, ki jih prinaša upravna reforma na polje splošnih knjižnic. Knjižnicam manjkajo učinkoviti razvojni načrti, manjkajo jim fleksibilni prostori, znanje o vodenju in jasna politična upravna slika. Občina kot ustanoviteljica knjižnice nima natančno definirane davčne politike, oz. deležev, ki jih bo namenila knjižnici, ima premalo informacij o vodenju in upravljanju knjižnic, prav tako pa ji manjkajo tudi informacije o stroških delovanja knjižnice. Obema pa manjka denar, zato ostaja geslo razvoja za obe "Iz malo narediti več".

Pri tem je pomoč svetovalnih služb, ki so v posameznih deželah različno organizirane, bibliotekarskega inštituta, proizvajalcev opreme in načrtovalcev prostora nujna, mora pa biti tudi povezana in usklajena. Svetovalna pomoč naj deluje v obliki sistema, naravnana pa mora biti predvsem na profesionalizacijo dela v knjižnicah, zajeti pa mora tudi nadzor. S pretokom informacij, s koordiniranim delom bo moč povečati učinkovitost dela knjižnic, gospodarnost ter modernizacijo.

Uspešnost in učinkovitost so udeleženci pripisali slovenskim splošnoizobraževalnim knjižnicam, ki jim jih je predstavila Silva Novljan, kot prva vabljená gostja iz države, katere knjižničarstvo nemški kolegi niso nič ali slabo poznali, prav gotovo pa ne zadnja, saj so izkušnje tujih kolegov knjižnic vsem dobrodošle. Gosta, iz Južne Tirolske, gospod dr. Berger, iz Avstrije, gospod

dr. Ritt, pa sta jim dala celo višjo oceno kot lastnim. Za ilustracijo podajam še primerjavo slovenskih knjižnic s knjižnicami dežele Brandenburg, ki je sicer večja od Slovenije, a sem od nje kot gos-

titeljice (zadnji dan smo obiskali še osrednjo knjižnico v Posdamu), dobila največ podatkov:

	Dežela Brandenburg	Slovenija
Velikost	29.475 km2	20.256 km2
Prebivalci	2.573.661	2.020.000
Knjižnično gradivo	5.354.727	5.780.399
Izposoja	10.722.631	11.674.656
Uporabniki (člani)	318.400	396.607
Kader	592,31(59 zunanjih)	711,8
Izvodi na preb.	2,11	2,90
Izposoja na preb.	4,22	6
Obrat	2x	2x
Nakup knjiž. grad.	9.015.331 DEM	400.731.787 SIT
Knjižnice v sistemu	188	60 z 246 enotami
Knjiž. zunaj sistema	176	0
Bibliobus	12	7(8)
Svetovalci za knjižnice	12	1
Občine	1.807	147
(mestne)	(4)	(11)
okraj	14	/

Ves posvet je spremljala misel na odgovornost; odgovornost svetovalcev, dogovornost financierjev, odgovornost knjižničarjev za dobro učinkovito delovanje knjižnice; kdo je komu in zakaj odgovoren? Država prelaga financiranje na lokalne skupnosti, ker ne more biti v neposrednem stiku z uporabniki in zato ne more sprejeti odgovornosti za delo, drugje prevzame država financiranje, ker lokalne skupnosti ne razumejo odgovornosti do svojih prebivalcev, vodje knjižnic naj za učinkovito delo odgovarjajo financierju itd.; razprava, ki se uspešno konča, če knjižničarji, oz. vodje knjižnic postanejo odgovorni uporabnikom!

V knjižnicah, ki smo jih obiskali in iz razgovorov je bilo moč razbrati, da knjižnice posvečajo ta hip največ pozornosti informiranju prebivalcev; knjižnice se razvijajo v informacijsko jedro lokalnih skupnosti, z vsemi informacijami območja, ne glede na

medij in obliko komunikacijske povezave, in na informacijska jedra, ki zagotavljajo univerzalno dostopnost gradiva in informacij, ne glede na medij in meje. Druga značilnost je delo za ciljne skupine, še prav izrazito za mladostnike, za katere razvijajo tudi posebne (zelo sproščene) oddelke. V teh je mladostnikom na voljo različno knjižnično gradivo, oprema, ki omogoča različne aktivnosti v skladu s pisanostjo mladostnikovih interesov in v skladu z aktualnostjo njihovih potreb. Za njih je tudi ločeno oblikovan informacijski, komunikacijski center, ki jim ponuja informacijo in odgovor na 101 vprašanje, na vprašanja, ki si jih upa mladostnik postaviti le sebi, kljub temu pa dobi odgovor strokovnjaka tudi brez njegove prisotnosti v tiskarni, ali govorni obliki, ko ga potrebuje.

Udeležbo sta mi omogočili Narodna in univerzitetna knjižnica in

Fachkonferenz der Staatlichen Buchereistellen in Deutschland. Obema se zahvaljujem.

Silva Novljan

KONFERENCA EVROPSKIH KNJIŽNIC V KONGRESNI PALAČI V BRUSLJU

Od 12. do 14. oktobra 1994 je Evropska fondacija za povezovanje knjižnic EFLC (European Foundation for Library Cooperation) v sodelovanju z organizacijami LIBRIME (Library and Information Management in Europe), EBLIDA (European Bureau of Library, Information and Documentation Associations), LIBER (Ligue des Bibliothèques Européennes de Recherche) in Generalnim direktoratom XIII za telekomunikacije, informatiko in raziskovanje pri Komisiji Evropskih skupnosti (Commission of the European Communities) organiziral v Kongresni palači v Bruslju konferenco o omreževanju knjižnic v Evropi (Library networking in Europe), na katero so povabili tudi tri predstavnike iz Slovenije mag. Kokoleta in mag. Balažica iz Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani in mag. Sapačevo iz Univerzitetne knjižnice v Mariboru.

Bibliotekarji in informatiki so v referatih obravnavali naslednje aktualne teme: elektronsko publiciranje, uporaba orodij za globalno dostopnost publikacij, prehajanje od oblikovanja zbirk k omogočanju večje dostopnosti, integracijski procesi v knjižnicah, povezovanje bibliografskih

servisov, širitev dejavnosti za uporabnike v vseh tipih knjižnic, multi-media, novi pristopi k retrospektivni konverziji in elektronsko posredovanje dokumentov. Podrobno smo se seznanili z enajstimi izmed devetinštiridesetih projektov, ki jih je v letih 1990 do 1994 financirala Komisija evropskih skupnosti, izbrala in nadzorovala pa enota za knjižnične mreže in storitve DG XIII-E-3, ki je podrejena Generalnemu direktoratu za telekomunikacije, informatiko in raziskovanje. Izbrana ustanova lahko sodeluje pri projektu na štiri načine in sicer kot koordinator, kot partner, kot pridružen član ali kot pomožni član. Projekti so razporejeni v štiri skupine (action line). Prva obsega projekte povezane z nacionalnimi bibliografskimi servisi ter mednarodnim sodelovanjem pri razvoju orodij in metod za retrospektivno konverzijo katalogov pomembnih zbirk, druga obsega razvoj mednarodnih povezav informacijskih sistemov in standardov, tretja obsega razvoj novih oblik knjižničnih storitev z uporabo informacijske in komunikacijske tehnologije ter četrta pospeševanje uvajanja knjižnicam namenjenih proizvodov in storitev telematike.

Pri projektu HELEN so sodelovali računalniški center in univerzitetna knjižnica iz Velike Britanije ter univerzitetna knjižnica iz Grčije. Razvili so programsko opremo, ki rešuje probleme transliteracije grških črk.

Pri projektu USEMARCON (User-controlled generic MARC convertor) je sodelovalo pet knjižnic in informacijskih centrov iz Nizozemske, Belgije, Velike Britanije, Nemčije in Portugalske. Ker v nacionalnih knjižnicah držav Evropske skupnosti uporabljajo deset različnih oblik bibliografskega zapisa MARC (Machine Readable

Cataloguing), so v projektu izdelali programsko opremo za konverzijo kateregakoli formata MARC v drugega.

Projekt FACIT (Fast Automatic Conversion with Integrated Tools) se ukvarja s problemi retrospektivne konverzije knjižničnih katalogov. Knjižničarji se srečujejo z ogromnimi količinami kartic, ki jih je v kratkem času nemogoče prenesti v digitalno obliko. Da bi pospešili ta prehod, so nosilci projekta razvili napravo za scanniranje, avtomatsko prepoznavanje formata kataložnih kartic, polj in črk ter prepoznavanja napak z metodo dvojnega zajemanja. Na ta način lahko prenesemo v digitalno obliko 400 kataložnih kartic v eni uri, stroški za eno kartico znašajo 1 ECU in le 10% kartic je potrebno kontrolirati ročno. Pri projektu je sodelovalo sedem italijanskih, grških in danskih ustanov.

Z retrospektivno konverzijo, prepoznavanjem struktur in znakov tiskanih knjižničnih katalogov se ukvarja tudi projekt MORE (MARC Optical Recognition), v katerem sodelujejo Francoci in Belgijci. Uporabljajo metodo OCR (Optical Character Recognition) ter format zapisov UNIMARC, ki so ju preizkusili na tiskanih zapisih nacionanih bibliografih.

Projekt EDIL (Electronic Document Interchange between Libraries) razvija standarde za mednarodno elektronsko izmenjavo dokumentov ob upoštevanju protokolov OSI in FTAM. Pri projektu sodelujejo ugledne ustanove iz Francije, Nizozemske, Velike Britanije, med njimi Ministrstvo za izobraževanje in INIST (Institut de l'Information Scientifique et Technique) iz Francije ter Center za avtomatizacijo knjižnic PICA iz Nizozemske.

Pri projektu LIRN (Library Information enquiry and Referral Network) sodelujejo ustanove iz Velike Britanije, Belgije in Portugalske. Cilj projekta je razvoj elektronske referalne službe za poslovne informacije v evropskih knjižnicah ter izdelava tezavra. Za komunikacijo je predvidena mreža EuropaNET.

V projektu ELSA (Electronic Library SGML Application) so razvili sistem za končnega uporabnika. Razvili so model uporabnik-strežnik (client-server), ga ovrednotili kot novo knjižnično storitev ter izdelali modul za povratne informacije dobaviteljem dokumentov. S prehodom na elektronsko publiciranje in posredovanje dokumentov se je tradicionalni model nabave, distribucije in uporabe spremenil tako pri založnikih kot tudi uporabnikih. V projektu so analizirali potrebe uporabnikov in založnikov, izdelali model delovnega mesta končnega uporabnika z opremo za iskanje in uporabo elektronskih dokumentov, z možnostjo tiskanja in hranjenja podatkov ter integriranja z drugimi podatki v uporabnikovih datotekah. Pri projektu sodelujejo knjižnice, informacijski centri in založniki iz Francije, Velike Britanije in Nizozemske, med njimi znana založniška hiša Elsevier.

Projekt MECANO (Mechanism of automatic comparison of CD-ROM answers with OPACs) razvija programska orodja, ki bodo povezala rezultate poizvedb v različnih bazah CD-ROM z bazo podatkov o zalogi revij, ki jih ima posamezna knjižnica. Do sedaj so namreč uporabniki ločeno iskali članke v znanstvenih bazah, nato pa preko kataloga OPAC preverjali, če so revije dostopne v knjižnici ali drugod. S programsko opremo MECANO bo uporabnik prihranil ogromno časa, saj

bo obe poizvedbi opravil hkrati in z enega delovnega mesta. Program je prilagojen različnim katalogom OPAC in različnim bazam CD-ROM. Pri projektu sodelujejo Nizozemci, Italijani, Španci in Grki.

Projekt INCIPIT (Bibliographic Records and Images CD-ROM of incunabula editions) se ukvarja z izdelavo CD-ROM, v katerem so bibliografski zapisi povezani s popolnim besedilom dokumentov in slikovnim gradivom. Testirali so ga na primerih inkunabul, rezultati pa so uporabni tudi za druge vrste dokumentov. Slikovno gradivo so prenesli iz mikrofilmov, razvili pa so tudi tehnike neposrednega prenosa slik na CD-ROM. Pri projektu sodelujejo Italija, Nizozemska, Belgija, Portugalska in Velika Britanija.

Cilj Projekta EXLIB (Expansion of European Library Systems for the Visually Disadvantaged) je na osnovi analize potreb uporabnikov oblikovati standarde, ki bodo slabovidnim omogočali popolnoma enak dostop do informacijskih virov Evropske skupnosti, kot ga imajo drugi državljani. V Evropski skupnosti je 25 milijonov slabovidnih. V projektu so izdelali model opreme delovnega mesta za slabovidnega uporabnika, ki jo sestavljajo osebni računalnik s skenerjem in prevajalnikom v Braillovo pisavo ter naprava, ki digitalne zapise pretvarja v zvok. S to napravo lahko slepi uporabnik katerokoli publikacijo natisne s tiskalnikom v Braillovi pisavi ali pa posluša. Pri projektu sodelujejo ustanove iz Nizozemske, Belgije, Danske, Francije in Velike Britanije. Med njimi so tudi posebne knjižnice za slabovidne kot na primer Denmarks Blinde Bibliothek, ki v Evropi niso nobena redkost.

V projektu SPRINTEL (Speedy Retrieval of Information on the Telephone) so razvili model avdio-tekstualne informacijske službe v knjižnici. Informacijski in bibliotekarski specialisti se poglobljajo v razvoj in testiranje tehnologije za prepoznavanje zvoka v splošnih knjižnicah. Belgijske, nemške, irske in nizozemske knjižnice bodo testirale model v svojih informacijskih službah. Namen projekta je povečanje učinkovitosti storitev za uporabnike. SPRINTEL bo razbremenil knjižničarje pri posredovanju hitrih referenčnih informacij in ostalo jim bo več časa za poglobljeno delo z uporabniki. V modelu so razvili več manjših baz podatkov, ki so namenjene kratkim referenčnim poizvedbam v različnih jezikih. Storitve SPRINTEL bodo na voljo 24 ur in dostopne preko telefonskega omrežja. Baze bodo delovale na osnovi interaktivnega prepoznavanja zvoka in ključnih besed v poizvedbah.

Internet je predstavil eden največjih strokovnjakov na tem področju Lorcan Dempsey iz Velike Britanije. Tudi drugi so omenjali nove možnosti dostopnosti do informacij, ki jih prinaša knjižnicam mreža Internet. Menili so, da pomenijo komunikacijske možnosti Interneta sicer velik napredek, premalo pa je bilo narejenega pri razvoju vsebinskih standardov na tem področju. Če zamujenega ne bomo v kratkem nadoknadili, nas bo to pripeljalo v anarhijo.

Direktor največje nemške knjižnice Deutsche Bibliothek, ki je odgovoren za projekt integracije Deutsche Bibliothek Frankfurt in Deutsche Bücherei Leipzig in je po izobrazbi profesor fizike, matematike ter informacijskih znanosti, je podal naslednje smernice Komisije Evropske skupnosti za razvoj

knjižnic v prihodnjih letih: uvajanje novih storitev za uporabnike s scanner-ji in fax-i ter drugimi oblikami elektronskega prenosa dokumentov, integriranje naročanja, izmenjave in posredovanja dokumentov, razvoj in povezovanje vzajemnih baz podatkov z normativno kontrolo, razvoj integriranih sistemov nabave in katalogizacije. Razložil je tudi te dolgoročne cilje s priporočilom, da jih evropske knjižnice vključijo v svoje razvojne načrte: retrospektivna konverzija s sodobnimi metodami, selekcija zbirk elektronskih dokumentov in organiziranje centrov s ponudbo teh dokumentov v univerzitetnih knjižnicah, ureditev knjižnične zakonodaje posebno na področjih copyright in obveznega izvoda, pospeševanje projektov za organiziranje virtualnih knjižnic. Menil je, da knjižnice ne bodo preživele brez uvajanja učinkovitih informacijskih orodij in visoko strokovno usposobljenih kadrov.

S tem prispevkom želim opozoriti slovenske knjižnice, informacijske centre in inštitute na možnosti, ki jih ponuja Komisija evropskih skupnosti pri projektih. Na osnovi primerjave razvojne stopnje evropskih in slovenskih knjižnic pa smo na nekatere dosežke preteklih let, kot so uvedba mednarodnega standarda UNIMARC, sistem vzajemne katalogizacije COBISS z 90 sodelujočimi ustanovami lahko ponosni in nam ga zavidajo mnoge tuje knjižnice, ki imajo probleme pri povezovanju različnih sistemov in morajo napačne odločitve preteklih let (različni formati MARC in različni računalniški sistemi) popravljati z dragimi projekti kot je na primer USEMARCON. Med njimi so celo tako ugledne ustanove kot Kraljeva biblioteka v Bruslju, ki ima sistem

VUBIS, ter Biblioteka Katoliške univerze Louvain, ki ima sistem LIBIS. V Sloveniji pa bomo morali pohiteti z novimi metodami retrospektivne konverzije, s povezovanju založnikov in knjižnic pri elektronskem prenosu dokumentov in z uvajanjem CD-ROM mrež na posamezne univerze.

Irena Sapač

RETROKON: SODELOVANJE *DIE* *DEUTSCHE BIBLIOTHEK* IN *SAZTEC*

Retrospektivna konverzija listkovnih katalogov je že nekaj let v središču pozornosti knjižničarske javnosti in to iz več razlogov. Knjižnice bi na ta način rade ponudile hitro in kvalitetno informacijo tudi o starejših fondih, kar je še posebej pomembno na področju humanistike in družboslovja, si hkrati olajšale izdelovanje retrospektivnih poizvedb in zagotovile bibliografsko obdelavo dokumentov po sodobnih standardih. Skratka, gre za proces, v katerem kataložne kartice konvertiramo v ustrezen elektronski format in jih tako pripojimo tekoči bazi podatkov. Obstaja več načinov za implementacijo tega procesa: od neposrednega vnosa (in delne prekatalogizacije), kakor npr. delamo v NUK, do scanninga, ali pa prevzema zapisov iz drugih podatkovnih zbirk. Katerega bomo izbrali, je seveda odvisno od mnogih faktorjev (tip knjižnice, tip kataloga, finančne implikacije, itd.).

V zadnjem času številne večje evropske knjižnice uporabljajo servise raznih agencij, ki se med drugim ukvarjajo z retrokon projekti oz. je to njihova samostojna in edina dejavnost, kot je to v primeru renomirane škotske firme SAZTEC (Ardrossan, Ayrshire). Die Deutsche Bibliothek (DDB) v Frankfurtu že več let uspešno sodeluje z omenjenim "podjetjem", zato smo v času frankfurtskega knjižnega sejma obiskali knjižnico, kjer nam je g. Erzepky, vodja katalogizacije, prijazno posredoval nekaj zanimivih informacij.

Glavni namen knjižnice je bil konvertirati naslednje kataloge (ki datirajo v čas pred vpeljavo AOP, 1972):

1. katalog disertacij 1945-70 (cca 240.000 kartic),
2. abecedni imenski katalog 1945-66 (cca 500.000 kartic),
3. abecedni imenski katalog 1966-71.

Knjižnica je začela delati s SAZTEC leta 1990; do tedaj je bil njihov največji uspeh (ki skoraj presega zmožnosti doumevanja) konverzija kataloga British Library pred 1965. Ta projekt je trajal pet let, saj gre za 7 milijonov zapisov v 249 jezikih! Kljub temu se je Frankfurt odločal v skladu z znano nemško previdnostjo: po ogledu londonskega projekta so jim najprej zaupali konverzijo kataloga disertacij, ki je bila relativno lahek zalogaj glede na sorazmerno majhno število podatkov pri vsaki bibliografski enoti ter glede na visoko stopnjo konsistentnosti zapisov, SAZTEC pa je delal na podlagi tiskane verzije kataloga. Končni rezultat je bil izreden, zato se je knjižnica odločila za nadaljnje korake. SAZTEC postopek ima 6 faz.

I. Zasnova projekta (Specification Development). Začetna faza je hkrati

najdaljša in traja lahko pol leta ali več. Natančno je treba določiti način dela glede na vrsto kataloga, tipe gradiv, zastopanih v katalogu, proučiti katalogizacijska pravila, uporabljena v konkretnem katalogu, in se nadrobno seznaniti z elektronskim formatom, ki ga knjižnica rabi. Seveda ne gre vsaj brez enega obiska v vsaki od ustanov. Končni izdelek je elaborat, ki nadrobno popisuje značilnosti naštetih elementov. Frankfurtska knjižnica je pripravila opis vseh elementov na kartici z razlago interpunkcije (pruska pravila za katalog 1945-66!), kar je pomenilo 45 različnih tipov kartic samo za monografije in še več za kompletacije, in ti primeri zajemajo vse od najpreprostejših bibliografskih opisov do korporativnih značnic, stopenjskega opisa, del v več zvezkih, itd. V tej fazi je izjemno pomembno sodelovanje ekspertov za katalogizacijo.

II. Kontrola prispelih dokumentov (Document Control). SAZTEC redko dobi originalne kartice; ponavadi operira s fotokopijami, mikrofiši, tiskanimi verzijami, itd. DDB je imela na voljo dva identična kataloga, tako da je lahko poslala kar originalne kartice, kar je bila za SAZTEC precedenčna in ugodna situacija. Ta faza zagotavlja zajetje vseh prispelih dokumentov: DDB je pošiljala (in še pošilja) kartice v sklopih po 15.000. Na Škotskem jih razdelijo v svežnje po 30-50 in vsak tak "batch" dobi svojo zaporedno številko, znotraj svežnja pa se oštevilči še vsaka kartica. V primeru kataloga 1945-66 je šlo skoraj za pol milijona kartic, vendar so iz njega že v Frankfurtu odstranili vso periodiko in dvojnice. Zdaj se prične vznemirljivo potovanje kartice in njena preobrazba.

III. Kodiranje (Coding). Faza kodiranja je bila v nemškem primeru zelo zahtevna, saj je bilo treba upoštevati želje knjižnice, da se za katalog 1945-66 opravi kompletna prekatalogizacija iz pruskih instrukcij na RAK pravila in dalje v MAB elektronski format. Za konverzijo kataloga 1966-71 je postopek bistveno lažji, ker so dokumenti že obdelani po RAK (nemški verziji ISBD). RAK seveda pozna določeno zaporedje območij in standardno interpunkcijo, medtem ko so pruske instrukcije (razen razvpitega pravila o inverziji samostalnika in pridevnika v značnici) precej ohlapne. SAZTEC-ovih 6 delavcev za kodiranje se je prebijalo skozi grmade kartic in kot stezosledci so identificirali avtorje, naslove, kraj in čas izdaje, signaturo, itd. in s pomočjo podčrtavanja in drugih načinov označevanja na kartice vpisovali številke bodočih MAB polj. Si predstavljate to minuciozno manualno-cerebralno operacijo? Rad bi videl tistega, ki bi npr. po dveh letih takega dela še ohranil kolikor toliko uporabne oči in predvsem zdravo pamet!

IV. Oblikovanje zapisa (Keying). Za to fazo SAZTEC zaposluje kar devet "črncev": podatki s kartic so vnešeni v ustrezna MAB polja dvakrat, izključno zaradi kontrole. Dva različna delavca, neodvisno drug od drugega, naredita po "kartični" predlogi dva zapisa. Seveda je zaželeno, da se zapisa ujemata v vseh podrobnostih; če se ne, je v procesu primerjave to znak za alarm in za korekture, ki jih hierarhično rešujejo znotraj SAZTEC. Če tudi na najvišji instanci ne najdejo rešitve, se posvetujejo z matično knjižnico. Gospod Erzepky pravi, da bi bilo sodelovanje brez sodobnih telekomunikacij (fax!) zelo oteženo in zamudno.

V./VI. Prenos zapisov na magnetne trakove in kontrola kvalitete (Processing, Quality Control). Po opravljenih korekturah SAZTEC naloži zapise na magnetne trakove, ki jih dostavlja knjižnici naročnici. Ekipa se je v vseh teh letih tako usposobila, da konvertira vsaki knjižnici cca 15.000 kartic v treh tednih. Stopnja zanesljivosti: 99,95%! Izjemen dosežek, ki pa prav nič ne osuplja spričo tolikih elementov kontrole, vgrajenih v vse faze postopka.

V Frankfurtu so razvili svoj software za evalvacijo konvertiranih zapisov, ki pa samo še potrjuje SAZTEC-ov neverjeten "performance". Ko se odpravijo še zadnje pomanjkljivosti (beri tisto malo, kar manjka do 100%), se zapisi naložijo v online bazo frankfurtske knjižnice, v Ardrossan sporočijo O.K., kjer z užitkom pošljejo tone kartic v reciklažo.

Ta hip še vedno poteka konverzija kataloga 1966-71, ki bo do konca tega leta verjetno že zaključena. Na koncu je vsekakor potrebno poudariti, da je DDB naletela na izredno ugoden odmev pri financerju - vladi, ki je brez posebnih zadržkov podprla njihove retrokon projekte, jim vsako leto namensko nakazala denar in odobrila 3 nove zaposlitve za polni delovni čas izključno za vodenje tovrstnih projektov.

Dare Balažic

24. KONGRES IBBY

Od 11. do 15. oktobra letos je bil v Seville 24. kongres Mednarodne zveze za mladinsko književnost (International Board on Books for Young People - IBBY). K osrednji temi kongresa: Mladinska književnost - prostor svobode, so prispevali glavni referenti s svojimi prispevki in sicer Carmen Diana Dearden iz Venezuele z referatom: Mladinska književnost kot sredstvo za zblíževanje in razumevanje kulturnih raznolikosti, Adela Turin iz Francije z referatom: Mladinska književnost in njen prispevek k vzpostavljanju enakopravnosti med spoloma, Gunilla Lundgren iz Švedske z referatom: Mladinska književnost in rasno vprašanje, Kyoko Matsuoka iz Japonske z referatom: Vzhod in zahod, sever in jug: katere vtise si drug drugemu sporočamo v mladinski književnosti, Ana Maria Machado iz Brazilije z referatom: Kateri nazori in vrednote prevladujejo v književnosti za otroke in Miguel Angel Fernández Pacheco iz Španije z referatom: Ilustracije - posredovalke idej.

Tudi številne okrogle mize so bile na kongresu posvečene temi svobode, prostosti, enakopravnosti, rasnemu vprašanju, obravnavanju ženskega in moškega spola, večjezični družbi, prizadetim otrokom kot tudi o mestu mladinske književnosti na radiu, televiziji in v gledališču.

Na strokovnih delavnicah so bile predstavljene različne institucije in oblike posredovanja mladinske literature, na srečanjih posameznih profesionalnih skupin pa so si izmenjali izkušnje in vprašanja knjižničarji, založniki, knjigarji, pisatelji, ilustratorji, prevajalci, kritiki in pedagogi.

Organizatorji kongresa so letos povabili 14 sekcij, da se javno predstavijo. To priložnost je dobila tudi slovenska sekcija, ki jo je na kongresu predstavila in poročala o njenem delu od ustanovitve leta 1992 do danes njena predsednica Tanja Pogačar. Za preko 400 udeležencev kongresa iz 61 držav, članic IBBY je bilo preskrbljeno simultano prevajanje v španščino in angleščino.

Na kongresih IBBY, ki so vsaki dve leti, podelijo tudi najpomembnejše mednarodne nagrade za mladinsko književnost. "Andersonovo nagrado" sta za svoj celotni dosednji mladinski opus prejela japonski pesnik Michio Mado in švicarski ilustrator Jörg Müller. Posebno nagrado "Visoko priznanje" je prejela argentinska pisateljica za mlade María Elena Walsh. Med uvrščenci na "Črno listo" so letos tudi trije slovenski mladinski ustvarjalci: akademska slikarka Marlenka Stupica za ilustracije v knjigi Hansa Christiana Andersena Grdi Raček, ki jo je izdala založba Mladinska knjiga 1993; pisateljica Svetlana Makarovič za knjigo Mačja preja, ki jo je izdala založba Mladika 1992; in prevajalec Dušan Ogrizek za prevod knjige Jamesa Thurberja Bela Košuta, ki jo je izdala založba Mladinska knjiga 1991.

Osrednji kongresni prostor je bogatila razstava knjig vseh nagrajencev, ki bo kot potujoča razstava obšla svet. Slikarki Marlenki Stupici je bila dodeljena tudi čast, da je na osrednji svečanosti spregovorila v imenu vseh nagrajenih ilustratorjev.

24. kongresa IBBY v Seville, smo se iz Slovenije udeležile: Marlenka Stupica (akad. slikarka, nagrajenka), dr. Metka Kordigel (Pedagoška fakulteta Univerze v Mariboru), Tilka Jamnik (vodja Pionirske knjižnice,

enote Knjižnice Otona Župančiča v Ljubljani), Tanja Pogačar (predsednica slovenske sekcije IBBY - poročilo o sekciji na kongresu).

Tanja Pogačar

**"MANAGEMENT V
KULTURI"**
(Uvodni seminar)
(Center Brdo, 21.-22. oktober
1994)

Bo že držalo, da "ni vse zlato, kar se sveti" in tudi ni vse "management", kar se s tem izrazom naslavlja. In če podnaslov seminarja ne bi povedal, da gre le za uvodno "druženje", bi lahko rekli, da smo pričakovali nekaj več, tako pa ... smo morali biti kar zadovoljni, da se je seminar sploh "zgodil" in to v organizaciji tako elitne ustanove kot je Center Brdo (ki je uspel kot sofinancerje pritegniti domače in tuje sponzorje). Direktorica Centra dr. Danica Purg nam je v uvodnem pozdravu povedala, da je bilo za udeležbo na seminarju zelo veliko zanimanja in so morali zavriniti kar 40 interesentov (menda med njimi tudi znanih in pomembnih kulturnih delavcev!). "Priviligiranih" nas je bilo 77 in marsikdo se je počutil kar malce nelagodno ob misli, da je onemogočil udeležbo na seminarju npr. kakšnemu izmed direktorjev pomembne kulturne ustanove. Ni pa seveda jasno, zakaj so organizirali le en seminar, ne pa mogoče dva, drugega za drugim, če so že imeli tuje predavatelje zbrane lepo na kupu. Res pa je, da se je direktorica Centra zelo potrudila, da bi bil semi-

nar dobro izpeljan in je bila oba dneva prisotna kot moderator.

Seminar je bil razdeljen na štiri tematske sklope:

1. Pogoji kulturne produkcije (v Sloveniji)
2. Neodvisni viri financiranja - sponzorstvo
3. Racionalizacija v kulturi
4. Povezovanje v kulturi

Delo po skupinah je potekalo v okviru zadnjih dveh sklopov, kot osnovo pa smo vnaprej prejeli tri t.i. case studies (po naše bi rekli študije primerov).

Prvi del seminarja z managementom vsekakor ni imel preveč tesne povezave, saj smo poslušali predvsem referate o kulturi in kulturni politiki oz. spreminjaju družbenega konteksta le-te. Žal gradiv nismo prejeli vnaprej (razen omenjenih študij primera), da bi referentom lažje sledili oz. bi le-ti imeli lažje delo. Glede na to, da sem se seminarja udeležila tudi zaradi "poklicne radovednosti" (da pač ugotovim, kako v uglednih ustanovah organizirajo izobraževanje), sem bila kar rahlo presenečena.

O oblikovanju slovenske kulturne politike v prehodnih razmerah je spregovoril državni sekretar (Ministrstvo za kulturo) g. Jože Osterman (presenečen, da tez, ki jih je pripravil, nismo prejeli niti do začetka njegovega nastopa!) ter o davčnem sistemu na področju kulture ga. Milojka Kolar, državna sekretarka v Ministrstvu za finance. Sledil je zanimiv opis oz. analiza avstrijske kulturne politike in procesa odločanja o njej, ki jo je pripravil in predstavil dr. Michael Wimmer (poslovni sekretar avstrijskega kulturnega servisa, svetovalec za kulturno politiko njihovega ministrstva za izobraževanje in predavatelj na dunajski univerzi). Po

končanem seminarju sem se z velikim zanimanjem lotila prebiranja prevedenega teksta, žal pa sem ugotovila, da je v slovenščino preveden izredno slabo. Kulturno politiko na Nizozemskem je predstavil dr. Geert D. Dales, direktor nizozemske fundacije za likovno umetnost, oblikovanje in arhitekturo. In kako je do kulture radodaren nizozemski državni proračun? Zanj daja 0.8% proračunske vsote, za obrambo npr. 13.5%, za socialo 21.1%, za znanost in izobraževanje 32% ... Iz sredstev za kulturo se financirajo: javni radio in televizija, muzeji, nacionalni spomeniki, arhivi in knjižnice ter umetnost (kar 20% sredstev). Lokalna in regionalna oblast npr. daje skupaj kar dvakrat več sredstev za kulturo kot pa nacionalna, pomembne delež pa prispevajo tudi sponzorji in privatne fundacije.

Drugi del seminarja je bil bistveno bolj "živahen", saj smo spoznali na eni strani sponzorje (ter njihova pravila in pričakovanja) in na drugi - tiste, ki si prizadevajo od prvih pridobiti sredstva za financiranje svojih projektov. Uvodno predavanje je pripravila Linda Shelton, direktorica The Joyce Theater Foundation iz ZDA. Ne vem sicer, zakaj ji je bila dodeljena ta naloga, saj kaj novega ni povedala. Prepričana sem, da bi lahko marsikateri izmed direktorjev naših gledališč opravil to nalogo (res pa, da za njegovim priimkom ne bi pisalo "ZDA"...). Drobce svojih marketinških strategij - tiste, ki urejajo področje sponzoriranja, sta razkrila predstavnika Zavarovalne družbe Adriatic (Karmen Škoda) in Tobačne Ljubljana (Janez Železnikar). Predstavnica Adriatica je npr. omenila tudi njihovo sponzoriranje Narodne in univerzitetne knjižnice pri restavriranju najbolj dragocenih starih knjig. Tudi po njuni

predstavitvi nekaterim še vedno ni bilo jasno, da je sponzorstvo nekaj drugega kot pa npr. donatorstvo ali mecenstvo in zato je nič čudnega, če je za sponzoriranje kulturnih dogodkov tako "težko" najti partnerje. Nič ne pomagajo tožbe, da gre pri nas ves denar sponzorjev v šport - najprej je treba doumeti, da sponzorstvo ni "darovanje", ampak načrtno in premišljeno vlaganje sredstev tja, kjer se le-ta "obrestujejo".

In kako pridobivajo t.i. neodvisne vire financiranja naše kulturne ustanove? Povabljeni referenti sta dokazala, da to "umetnost" obvladajo; sta pa pri nas sponzoriranje in različne fundacije (zlasti privatne) v primerjavi z ZDA ali Zahodno Evropo šele v povojih. Prizadevanja Pokrajinskega muzeja Ptuj je predstavil njegov direktor Boris Miočnović, direktor Cankarjevega doma Mitja Rotovnik pa je s svojim nastopom "prebudil" tudi tiste, ki so do takrat še bili prepričani, da je za pridobitev sponzorja dovolj dober program. Komentari iz okolice pa so bili približno takšni: "Lahko njemu, če bi jaz imel takšno bajto, bi tudi privlekel vanjo bavarske simfonike", pa: "Mojega muzejčka Smelt še povohal ne bi, kaj šele vložil vanj 100.000 DEM" in "Mi s periferije moramo garati še desetkrat bolj kot Rotovnik in biti še bolj zviti, da za svoje projekte pridobimo sponzorje" itd.

Drugi (sobotni) dan seminarja je obetal, da si bomo udeleženci pridobili tudi kakšno znanje, potrebno za "managiranje" v kulturi. Dopoldanski sklop je imel naslov "Racionalizacija v kulturi" (ne vem sicer, zakaj) in popoldanski "Povezovanje v kulturi", v obeh primerih pa naj bi bil poudarek na delu po skupinah. Uvodno predavanje prvega sklopa je pripravil

mag. Garard van Reekum (samostojni svetovalec, ki se največ ukvarja s problematiko izboljšanja kakovosti storitev) iz Nizozemske. Dobro in zanimivo predavanje, ki je - končno - odgovorilo na vprašanje, kaj je strategija, uspeh, marketing (trženje), cilji institucije, okolje, reševanje problema, prednosti, priložnosti, slabosti ... Dobili pa smo tudi navodila za delo po skupinah na osnovi študij primerov: Zavod Miklova hiša, Ribnica in Gledališče Glej, Ljubljana. Skupine so oblikovali že organizatorji seminarja in ni bilo možnosti, da bi se razdelili glede na naše interese - osebno me npr. problematika gledališča Glej ne zanima preveč, me pa seveda zanima nezavidljiv položaj Miklove hiše, katere del je tudi knjižnica. Prof. van Reekum je pripravil tudi pismena navodila za delo skupin, a žal je zmanjkovalo časa (pa ravno za takšno delo bi ga moral organizator nameniti največ!) in smo po skupinah hiteli z "delom", ne da bi vedeli, če je naša strategija pravilna, če smo se problema sploh lotili na pravi način. Vsaka skupina je potem predstavila svoje ugotovitve oz. bolje - predloge in žal naj bi se omejila le na zadnje vprašanje iz prej omenjenih navodil: Če bi delali v organizaciji iz študije, katere tri postopke bi skupina izvedla že v naslednjem tednu? Profesor naj bi rešitve strokovno ocenil in ustrezno komentiral, pa je to moral storiti v "telegrafskem stilu", saj bi se sicer kosilo verjetno preveč ohladilo... Škoda - kako malo smo lahko izkoristili strokovnjaka, ki bi nas lahko marsikaj naučil! Pa še večina tistih, ki so nam prejšnji dan predavali, v delu skupin sploh ni sodelovala ...

Sklepni del seminarja naj bi nas podučil o povezovanju v kulturi. Steve

Austen, direktor Felix Meritis Foundation iz Amsterdama (leta 1987 je bil npr. soavtor projekta Amsterdam - kulturna prestolnica Evrope) je podal uvodne besede o dialogu v kulturi, trgu za kakovost, evropski kulturi ter o različnih načinih povezovanja. Prevedeni tekst, ki smo ga prejeli, je slab prevod - če pa je bil slab original, me res čudi, da nam ga organizator da kot gradivo! Naučili smo se tudi, kako naj ne izgledajo prosojnice (mi pa ves čas karamo predavatelje na naših tečajih, češ, da so malomarni...). Sledilo je zopet delo po skupinah - tokrat je bila tema le ena - projekt Ljubljana - Evropski mesec kulture (ki se bo zgodil v jeseni leta 1997). Če je nosilec projekta - Mestni sekretariat za izobraževanje, raziskovalno dejavnost, kulturo in šport - iz odgovorov skupin izluščil kaj koristnega, smo seveda veselili.

Dovolj bodi! Ob zaključku seminarja se je seveda ugotovilo, da je bil izjemno potreben in uspešen in se je nujno kulture s takšnimi in podobnimi seminarji čimprej bolj sistematično "lotiti". Da udeležba na seminarju ni bila koristna, bi težko rekla, le pričakovanja so bila prevelika. In ko se vrneš v svoje delovno okolje, hitro spoznaš, kako nekateri knjižničarji ne morejo doumeti, da so tudi knjižnice "na trgu" in ni samo po sebi umevno, da pač morajo obstajati, ker je tako že od nekdaj. Rotovnik bi najbrž rekel - pa zakaj še nimate kluba prijateljev vaše knjižnice; koktejllov za sponzorje, mecene in donatorje; piknikov za tiste, ki so vam naredili največ škode; kosil za ...? Ja, če bi mi imeli takšno "bajto" kot jo ima on ...

Melita Ambrožič

NOVI PROSTORI CENTRALNE TEHNIŠKE KNJIŽNICE

Na začetku meseca oktobra so bili novi prostori Centralne tehniške knjižnice tudi uradno odprti. Iz stare, sicer lepe vile - a zdaleč premajhne in za knjižnično dejavnost prostorsko nefunkcionalne stavbe - se je knjižnica preselila v stavbo na Trgu republike 3. Čeprav prostori niso bili predvideni za knjižnično dejavnost, pa je z njihovo preureditvijo in večinoma novo opremo nastalo tako za uporabnike kot delavce knjižnice prijazno okolje, ki kar vabi, da sežeš po knjigi in se zatopiš v branje ali pose-diš za terminalom in iščeš različne informacije. V prostem pristopu je na voljo skoraj 15.000 enot knjižnega gradiva, 1.000 naslovov revij in preko 60.000 standardov. Obiskovalci lahko posedijo v čitalnici ali na študijskih mestih, ki so udobna in svetla in jih je kar 84. V primerjavi s prejšnjimi prostori, kjer prosti pristop ni bil možen in je bilo možno zagotoviti le nekaj čitalniških mest, se ti zdajšnji prostori zazdijo kot privid. Čeprav naj bi bila preselitev knjižnice le začasna rešitev (do izgradnje nove Univerzitetne knjižnice v Ljubljani), pa smo prepričani, da imajo kolegi iz CTK zdaj neprimerno boljše delovne pogoje in so tudi njihovi uporabniki zadovoljni. Sicer pa - dovolj povedo zadovoljni obrazi enih in drugih! Mi, ki pa ostajamo v t.i. Plečnikovi zgradbi, kljub temu upamo, da bomo čimprej pod novo, skupno streho. Kolegom iz CTK čestitamo in želimo v novih prostorih veliko delovnih uspehov.

IZ TUJIH REVIJ

VISOKOŠOLSKA KNJIŽNICA LETA 2001: SANJE ALI MORA ALI NEKAJ VMES

Bliskovit razvoj računalniške tehnologije (nove možnosti shranjevanja, iskanja in prenosa informacij) je vzrok, da se je tudi v knjižničarstvu marsikaj postavilo na glavo. Eden najpomembnejših bibliotekarjev 20. stoletja S. R. Ranganatham pravi "da je knjižnica naraščajoč organizem." Kot individumi ali kot združena bitja se moramo sprijazniti z rastjo in spremembami brez katerih ni preživetja.

Avtor članka Michael Gorman (The Academic Library in the Year 2001: Dream or Nightmare or Something in Between. - The Journal of Academic Librarianship 17(1991)1, p. 4-9) je prepričan, da brez sprememb tudi knjižnice ne bodo preživele. Sprejemanje in razumevanje tega je prvi pogoj za bodočo etiko knjižničarstva, ki mora omogočiti spremembe, se prilagajati novim okoliščinam in se sprijazniti z morebitnim neuspehom.

Knjižnice vseh vrst imajo probleme s financiranjem in bo tako verjetno tudi v prihodnosti. Herbert White poziva knjižničarje, naj bolj zagovarjajo knjižničarstvo in njegov pomen. Največji vzrok za slabo financiranje je namreč ta, da je knjižničarstvo pod-

cenjevano. Nekateri so mnenja, da bi se to lahko izboljšalo s prenovitvijo in z uporabo nove tehnologije, vendar pa se avtor članka s tem ne strinja. Inovacija in izboljšanje tehnologije bi seveda popravilo učinkovitost, stroški pa ne bi bili nič manjši. Nekateri napovedujejo, tudi da sama stavba knjižnice ne bo imela v prihodnosti velikega pomena (elektronsko pošiljanje člankov...).

In zakaj naj bi knjižnice sploh obstajale v prihodnosti? Predvsem zato, ker knjižnica zadovolji uporabnikovo željo po listanju po knjigah. V knjižnici se tudi vzpostavi pristen kontakt med knjigo in uporabnikom, med uporabnikom in knjižničarjem. Zadnje raziskave kažejo, da mnogo obiskovalcev prihaja v knjižnico redno in tam preživi mnogo časa, ne da bi uporabljali knjige, ki jih nudi knjižnica. Španski pisatelj Rudolfo Anaya razlaga, da ne bo nikoli pozabil čitalnice, kamor je zahajal v mladosti. Tam je namreč vedno našel mir. Zanj knjižnica pomeni prostor, kjer je lahko bral, dremal ali sanjal. Knjižnica je prostor, kjer naj bi se ljudje zbirali in združevali. Je topel prostor, ki odseva potrebe in aspiracije ljudi.

Vsaka knjižnica se ubada s problemom skladiščenja in prepolnimi policami knjig. Osnovna rešitev za to je, da bi vsebino knjig in drugega tiskanega materiala prenesli v druge oblike. Vendar pa ima to slabe in dobre strani. Največja slaba stran mikro oblik je, da jih uporabniki sovražijo. CD-ROM obljublja mnogo več možnosti, posebno za grafično gradivo, vendar so vprašljivi stroški.

Nekateri zagovarjajo mnenje, da bodo spremembe oblik in medijev imele velik vpliv na naravo družbe in izobraževanja. To mnenje uvaja termin

“brezpapirna družba” ali “informativna doba”. Namen knjižnic je vedno bil in je pridobivanje, hranjenje, širjenje in omogočanje dostopa do nosilcev znanja in informacij. Dejstvo, da preživljamo čase hitrih tehnoloških sprememb, še ne pomeni, da se bo vloga knjižničarstva spremenila. (Ali se je narava kuhanja spremenila zaradi velikih sprememb v tehnologiji kuhanja?).

Nove tehnologije namreč ne odpravijo prejšnjih tehnologij (ljudje še vedno hodijo na koncerte, čeprav imajo doma CD playerje). Nova tehnologija le dodaja in nadgrajuje staro tehnologijo. Tiskan tekst na trajnem papirju bo vsekakor še vedno imel pomembno vlogo pri ohranitvi dokumentacije naše civilizacije. Poraja se namreč dvom o dolgotrajnosti zapisa modernih oblik. Pomembno pa je tudi dejstvo, da imajo ljudje radi knjige! Znano je, da je mehko vezana knjiga tudi ob koncu 20. stoletja ljudem še vedno najbolj prijazen informacijski medij.

Avtor je prepričan, da vstopamo v “zlato dobo sodelovanja”. Tudi v knjižničarstvu. Naloga knjižnice je seveda tudi ta, da uporabnik ene knjižnice pozna fond, ki ga ima neka druga knjižnica. Knjižnični fond se mora namreč deliti in služiti širši populaciji uporabnikov. Kar zadeva vodstvo naj v bodoče v knjižničarstvu ne bi prevladovali dominantni ljudje. Sistem računalniške tehnologije pa bi moral biti tako preprost, da bi ga lahko uporabljal prav vsak, ki zna angleško, in ne bi bila potrebna posebna navodila za uporabo.

Spremembe v knjižničarstvu naj bi se vsekakor smatrale kot nekaj pozitivnega. Visokošolske knjižnice imajo velik pomen za izobraževanje! Vredno si je prizadevati za izboljšave, saj se

bo le s tem dosegla boljša kreativnost. V procesu sprememb in rasti pa moramo biti pripravljeni na prepreke in ob padcih ne smemo ostati malodušni ali celo obupati.

Naj na koncu navedeva misel Samuela Becketta, ki pravi: "Nenehno se trudi. Včasih ti bo tudi spodletelo. Ne skrb! Poskusi znova in padl bolj!"

Staša Kuret
Meta Učakar
študentki bibliotekarstva

OBVESTILA

Ponatis. Zaradi velikega zanimanja za publikacijo **Novljan, S. & Steinbuch M.: Šolske knjižnice v izobraževanju (21. stoletje)** pripravlja NUK ponatis. Prednaročila sprejema Narodna in univerzitetna knjižnica Ljubljana, Turjaška 1 (za naročilo publikacij) do 31.12.1994. Cena izvoda je 1.200 SIT.

Društvo bibliotekarjev Ljubljana želi pozvati vse svoje člane, ki še niso plačali članskega prispevka za leto 1994, da to store čimprej. Članski prispevek za letošnje leto znaša 1.800 tolarjev in ga lahko nakažete na žiro račun: 50101-678-70081, z oznako Društvo bibliotekarjev Ljubljana ali pa ga plačate osebno v NUK pri ga. Mirjam Intihar, blagajničarki DBL (tel. 1250-147).

Razstava. Od 2. do 30. decembra 1994 bo v Galeriji Šivčeva hiša v

Radovljici razstava ilustracij akademske slikarke Marije Lucije Stupica. Ob tej priložnosti je izšel katalog v obliki koledarja za leto 1995. Koledar so založili Muzeji radovljiške občine - Galerija Šivčeva hiša Radovljica v sodelovanju s Pilonovo galerijo v Ajdovščini ob razstavi ilustracij v Ajdovščini in Radovljici. Izdajo koledarja je podprla založba Mladinska knjiga. V koledarju so ilustracije Marije Lucije Stupica iz Mahajane, Pastirice in dimnikarja, Srečnega kraljeviča, Male morske deklce, Svinjskega pastirja in Lenore. Avtorica spremne besede je likovna kritičarka Maruša Avguštinova, ki je napisala tudi bio- in bibliografijo slikarke z navedbo njenih samostojnih in skupinskih razstav in nagrad. Ves tekst v koledarju sta Ian Wraight in Sunčan Patrick Stone prevedla v angleščino. --- Tanja Pogačar

ČESTITKA

Številnim čestitkam ob visokem življenjskem jubileju g. **Bruna Hartmana** se z najboljšimi željami pridružujemo tudi mi in mu želimo še na mnoga leta!

NAGRADE KALANOVEGA SKLADA

V okviru letošnjega posvetovanja Zveze društev bibliotekarjev na Bledu (10. in 11. september) je bila tudi podelitev nagrad Kalanovega sklada. Za svoje strokovno-teoretično delo oz. objavljene prispevke v domačem in

tujem tisku v obdobju 1991-1994 so nagrade prejeli:

- mag. Primož JUŽNIČ, vodja Centralne medicinske knjižnice (trenutno ekspert Evropske komisije v Bruslju)

- Eva KODRIČ-DAČIĆ, bibliotekar specialist, vodja nabavnega oddelka pri NUK

- Lidija Wagner, bibliotekar specialist, vodja oddelka slovenske bibliografije pri NUK

Nagrajencem čestitamo!

PRILOGA

Udeleženci letošnje **60. mednarodne konference IFLA**, ki je bila avgusta v Havani na Kubi, so prinesli precej referatov. V prilogi objavljamo seznam vseh referatov, ki so vam na voljo v Knjižnici/INDOK za bibliotekarstvo v NUK.

V KROŽENJE

KNJIŽNIČARSKE NOVICE, 4(1994), št. 8-9. ISSN 0353-9237. Izdala in razmnožila: NUK, Turjaška 1, Ljubljana. Uredila: Jelka Kastelic. Naklada: 570 izvodov. Prejetih tekstov ne lektoriramo.

Na podlagi mnenja Ministrstva za informiranje Republike Slovenije št. 23/179-92 z dne 16.3.1992 štejejo *Knjižničarske novice* med proizvode informativnega značaja iz 13. točke tarifne številke 3 Zakona o prometnem davku, za katere se plačuje davek od prometa proizvodov po stopnji 5 %.

SEZNAM REFERATOV S 60. MEDNARODNE KONFERENCE IFLA - KUBA 1994

ACQUISITION AND EXCHANGE

ACQUIS-1-F-005(B5)-Debackère, Marie-Claire: Problèmes rencontrés pour obtenir la littérature grise.

ACQUIS-2-E-036(B5)-Kiskovskaya, Galina A.: The new economic situation and its impact on foreign acquisitions in major Russian libraries.

ACQUIS-3-E-085(B5)-Ershova, Tatiana V.: The new economic situation and its impact on the acquisition policy and methods in Russian libraries.

ART LIBRARIES

ART(WS)-3-E-060-Dixon, Jeannette: What is the Place for Documentary Videos on Living Artists in the Art Library.

ART(WS)-4-E-061-Artamanova, Svetlana N.: Library Graphic Collection in Service to Artists in Russia.

ART(WS)-7-E-064-Anderson, Josephine: Museum Art Libraries as a Bridge Between the Artist and Society With Specific Reference to the South African National Gallery Library.

ART-1-E-099(B2)-Kirking, Clayton: Both Sides of the Fence, Librarian and Curator: Forming a Latin American Library Collection.

ART-2-S-049(B2)-Terry Molinert, Zenaida; Alfonso Piedrahita, Lourdes; Lavin Isax, Verónica; Mier Sauri, Teresa y García Fraga, Michel: Aparatos de información del Ministerio de Cultura. Primer acercamiento al estado actual de las colecciones de arte: América Latina y el Caribe en Ciudad de La Habana.

AVDIOVISUAL MEDIA

AVM-1-E-086(B6)-Norman, Sandy A.: Copyright: A/V and Electronic Media - An International Dimension.

AVM-2-F-097(B6)-Giannattasio Mazeaud, Isabelle: De l'Audiovisuel aux multimédias.

AVM-3-S-098(B6)-Gallego, María Pilar: Los Audiovisuales en la Biblioteca de Madrid.

BIBLIOGRAPHIC CONTROL

BIBCO-1-E-037(B4)-Bourne, Ross: IFLA Division of Bibliographic Control Report of the Division, 1993-1994.

BIBCO-2-E-038(B4)-Duncan, Donna: Section on Classification and Indexing Review of Activities, 1993-1994.

BIBCO-3-E-039(B4)-Bourne, Ross: IFLA Section on Bibliography: Report of the Section, 1993-1994.

BIBCO-4-E-040(B4)-Jouguelet, Suzanne: Section of Cataloguing Review of the work 1993/1994.

BIBLIOGRAPHY

BIBL-1-E-006(B4)-Bandara, Samuel B.: Caribbean Books in print project.

BIBL-2-E-007(B4)-Bryant, Philip: Quality of a national bibliographic service: in the steps of John Whytefeld - an "admirable cataloguer".

BIBL-3-S-096(B4)-García Carrazana, Araceli and Jiménez López, Xonia: Contribución de la Biblioteca Nacional de Cuba a la bibliografía corriente y retrospectiva.

BIOLOGICAL AND MEDICAL SCIENCE LIBRARIES

BIOL-3-S-054(B2)-Hernandez Ojito, Jeremías and Oramas Díaz, Jehova: El Sistema Nacional de Información del Ministerio de Salud Pública y su Red de Bibliotecas Médicas.

BIOL-1-E-011(B2)-Lynn Grant, Sharon: ADONIS - For developing countries

BIOL-2-E-012(B2)-Silva, Marcos: The Internet and PERUSE: McGill's Health Sciences Information Technology for the 21st Century.

BIOL-4-S-055(B2)-Urra Gonzalez, Pedro: Las Redes de Computadoras al servicio de la Bibliotecología Médica: INFOMED, una experiencia cubana.

CATALOGUING

CAT-1-S-016(B4)-León Ortiz, María Margarita: Estado de la Catalogación en Cuba.

CAT-2-E-027(B4)-Tillett, Barbara B.: IFLA Study on the Functional Requirements of Bibliographic Records: Theoretical and Practical Foundations.

CAT-3-E-164-Assumpció, Estivill: The Functional Requirements of Bibliographic Records Study: Comments on the study.

CHILDREN'S LIBRARIES

CHILD-DOC-7-E-154-Wanting, Birgit: Documentation- and information data base in the field of children's culture.

COMR-6-E-133-Luis Enrique Osorio Fajardo: Public library services for primary school.

CLASSIFICATION AND INDEXING

CLASS-1-S-031(B4)-Arencibia, Yolanda: Tendencias actuales de la Clasificación y la Indización en Cuba.

CLASS-2-E-102(B4)-Riesthuis, Gerhard J.A.: Sociological Aspects of Classification.
CLASS-3-S-107(B4)-Apelian Valerio, Sergio and Carneiro Alves, Monica and de Castro Pigozzo, Graziella: EL Proceso de Construcción de Tesauros y de Indexación Automatizada de Documentos Fotograficos en la Biblioteca Nacional del Brasil.

CONSERVATION

CONS(WS)-1-S-057-Frades, L.; Vaillant, M.; López, R.: La conservación de documentos en Cuba: política de conservación del Archivo Nacional.
CONS(WS)-3-E-111-Antonio Carlos Nunes Baptista: The policy of Perservation in the National Library in Brazil: The Tropical Climate Case Studies.
CONS(WS)-4-E-169-Smith, Wendy: Distance Learning for Library Preservation - A Robert Vosper Fellowship Project.

CONTRIBUTED PAPERS

CONTR-1-E-105(B0)-Kuzmin, Evgeny: Russian Libraries in the Context of Social, Economic and Political Reforms.
CONTR-2-E-106(B0)-Boissé, Joseph A.: Library Cooperation: A Remedy but not A Panacea.
CONTR-3-E-108(B0)-Amaral, Sueli Angelica do: Library Services for Social Development: Some Considerations.
CONTR-4-S-120(B0)-Frías, José Antonio: La pandemia del SIDA y la función educativa de la biblioteca.
CONTR-5-E-131(B0)-Pienaar, Rea E.: Survival Information: the Role of the Public Library in the Social and Cultural Development of Disadvantaged Communities.
CONTR-6-S-133(B0)-Osorio Fajardo, Luis Enrique: Servicios de Bibliotecas para escuelas primarias.

IFLA'S CORE PROGRAMMES

CORE-1-E-129(B0)-Cornish, Graham P.: Progress Report for the UAP Programme 1993/94
CORE-2-E-130(B0)-Plassard, Marie-France: IFLA CORE Programme for Universal Bibliographic Control and International MARC (UBCIM). Report on Activities 1993/94.
CORE-4-E-155-Swain, Leigh and Tallim, Paula: IFLA Universal Dataflow and Telecommunications Core Programme.

LIBRARIES SERVING DISADVANTAGED PERSONS

DISADV-1-E-028(B3)-Bays, Diane: Equalizing Opportunity for Disabled Students: the Contribution of the National Library of Canada and Canadian University Libraries.

DISADV-2-F-029(B3)-Accart, Jean-Philippe: L'émancipation par l'information: le rôle du bibliothécaire d'hôpital et le droit du patient à l'information.

DISADV-3-E-030(B3)-Rosenschöld, Lisabeth and Rosenström, Lotta: A Rewarding Encounter - Mentally Handicapped Adults Make Acquaintance with the Easy-to-Read Books and Newspapers.

DISADV-4-E-032(B3)-Lehmann, Vibeke: Prisoners' Right of Access to the Courts: Law Libraries in U.S. Prisons.

DOCUMENT DELIVERY AND INTERLENDING

DOCDEL-1-S-050(B5)-Núñez Fina, Lydia and Valdés Sanabria, Xiomara and Machado paredes, Bertha: Préstamo interbibliotecario y de documentos en Cuba.

DOCDEL-2-S-125(B5)-Morales Campos, Estela: Préstamo interbibliotecario México y los Estados Unidos.

Gould, Sara: Voucher scheme to simplify payment for international interlibrary transaction: progress report to July 1994

EDITORS OF LIBRARY JOURNALS

ELJ-1-S-048(B7)-León Ortiz, María Margarita: Las revistas bibliotecológicas en Cuba.

ELJ-2-E-148-Wise, Michael: Focus on international and Comparative Librarianship.

GEOGRAPHY AND MAP LIBRARIES

GEO-2-S-046(B2)-Machado Lorenzo, Nancy: Colecciones de mapas para el desarrollo social en Cuba.

GEO-3-S-116(B2)-Galera, Monserrat: CD-Atlas de Catalunya: Un ejemplo para el uso de la información cartografica a partir de in atlas electrónico.

GEO-5-F-118(B2)-Simon, Nicole: Cuba dans la bibliothèque et les publications de la Société de Géographie de Paris.

GEO-1-E-042(B2)-Kotelnikova, Natalia E.: Ecological maps as one of the directions of the maps for the social development.

GOVERNMENT INFORMATION AND OFFICIAL PUBLICATIONS JOINT WITH WOMEN'S ISSUES

GIOP-1-S/WI-2-S-044(B5)-Vardeses Vazquez, Mercedes: Programas de Gobierno y publicaciones sobre la mujer en Cuba.

GOVERNMENT LIBRARIES

GL-1-S-056(B2)-Fernandez Santana, Isabel: Las Bibliotecas gubernamentales en la estructura política nacional: roles y misiones.

GL-2-S-103(B2)-Mosquera León, José Gonzalo: Las Bibliotecas en Colombia.

INFORMATION TECHNOLOGY WITH SCIENCE AND TECHNOLOGY LIBRARIES, SOCIAL SCIENCE LIBRARIES AND UDT CORE PROGRAMME

IT-5/SCIE-5/SOC-5/UDT(WS)-5-E-186-Abelsnes, Kristine: The Information Super Highway and the small country roads: smooth crossing, traffic jam or toll plazas?

LATIN AMERICA AND THE CARIBBEAN

LAC-15-S-124(B8)-Maris Fernandez, Stella: El enriquecimiento profesional bibliotecario en el Cono Sur a través de la cooperación.

LAC-4-ASIA-1-AFRICA-1-S-080(B8)-Jiménez, Nancy: Preservación de Archivos Históricos: Planos Arquitectónicos Antiguos de la colección del Ministerio de Desarrollo Urbano de Venezuela.

LAC-5-E-081(B8)-Richards, Alex: Library Cooperation for Social and Cultural Development within the Caribbean Area.

LAC-6-S-082(B8)-Córdoba Gonzaley, Saray: La Cooperación Regional para el Desarrollo Social, Cultural y Bibliotecario.

LAC-7-S-083(B8)-Ramírez Leyva, Elsa M.: La producción Latinoamericana como apoyo al desarrollo de la Región.

LAC-8-E-084(B8)-Mundell, Sue: The Retrospective Conversion of the Handbook of Latin American Studies, Volumes 1-49.

LIBRARY BUILDINGS AND EQUIPMENT

LBE-2-E-110(B6)-Renes, Wim M.: From Brain-Storm to the New Central Library of The Hague, Netherlands.

LBE-2-S-045(B6)-Escobar Carballal, Sara: Los Edificios para Bibliotecas en Cuba.

LIBRARY HISTORY

LIBHIST-1-S-001(B7)-Fernandez de Zamora, Rosa María: La historia de las bibliotecas en México: un tema olvidado.

LIBHIST-2-E-002(B7)-Torstensson, Magnus: Expectations and a worthy, respectable position in society: means and aims of library work within the early labour in Sweden.

LIBRARY THEORY AND RESEARCH

LTR-2-S-004(B7)-Setién, Emilio and Escobar, Sara: Investigación bibliotecológica para el desarrollo social.

LTR-1-F-033(B7)-Bernhard, Paulette: Diffusion des résultats de la recherche en sciences de l'information dans trois revues québécoises.

LTR-3-E-087(B7)-Mossadek, Brigitta: Which institutions are supporting librarianship in developing countries?

NATIONAL LIBRARIES

NAT-1-E-150-Antonsson, Birgit; Pelling, Britt-Mari: Twinning between National Libraries. The Cooperation Project between the Royal Library - National Library of Sweden and the Biblioteca Nacional Ruben Dario, Nicaragua.

NAT-4-E-177-Scott, Peter: Working Together: Beyond Co-operation.

NEWSPAPERS AND SERIAL PUBLICATIONS

NEWS-1-S-041(B5)-Morales Martínez, Teresita and Franco Hevia, Kenia: Periódicos Cubanos: Adquisición, Conservación y Acceso.

NEWS-2-E-114(B5)-Walravens, Hartmut: Newspaper cataloguing in Germany.

NEWS-3-S-119(B5)-Schadlich Sch., Ursula: Colección, conservación y difusión de periódicos de la Biblioteca Nacional de Chile.

OPENING AND PLENARY SESSION

OPENING-1-E-137(B0)-Wedgeworth, Robert: IFLA 1994: Presidential Address.

OPENING-1-E-137-Wedgeworth, Robert: The Virtual IFLA: Moving Knowledge through Time and Space.

PLENARY-1-S-13(B0)-Vitier, Cintio: El escritor y la biblioteca.

PARLIAMENTARY LIBRARIES

PAR-1-E-021(B1)-Bannenbergh, Nick: Building Member Understanding and Support for the Parliamentary Library.

PAR-2-E-022(B1)-Feliú S., Ximena: User-Oriented Services: A Feedback Strategy for Gaining Understanding and Support for the Parliamentary Library.

PAR-3-E-023(B1)-Michalowski, Jacek: The Importance of Advertising: The Use of Brochures and highly Visible Services To Attract Members' Attention and Encourage Use of the Library.

PAR-4-E-024(B1)-Celik, Hilmi: Using Automation and Electronic Services To Build Support for the Parliamentary Library.

MANAGEMENT OF LIBRARY ASSOCIATIONS

PMAL-1-E-174-Crawford, John C.: The 'stakeholder' approach to the construction of performance measures: designing a set of measures which can be used in British academic libraries.

PRESESSION

PRE-2-E-127-Mohd Sharif Mohd Saad: Dreams and Reality: Oral Tradition and Storytelling.

PUBLIC LIBRARIES WITH MULTICULTURAL POPULATIONS, SCHOOL LIBRARIES AND CHILDREN'S LIBRARIES

PUB-1/LSMP-1/SCHOOL-2/CHILD-3(WS)-E-070-Borchardt, Peter: Why is it Important for Public Libraries to Care for the Specific Needs of Young Adults?

PUB-2/LSMP-2/SCHOOL-3/CHILD-4(WS)-S-071-Glashoff, Ilona: Series de reportajes regionales acerca de los servicios enfocados sobre los servicios a jóvenes provenientes de la minorías lingüísticas y culturales.

PUB-3(WS)-E-074-Schwanger, Frances and Watson, Gladys: Literacy in Canadian Public Libraries: The Alpha Project.

PUB-4/LSMP-3/SCHOOL-4/CHILD-5(WS)-E-076-Kjekstad, Torny: library Services for Young Adults: Norwegian Cooperation Projects between Public and School Libraries.

PUB-5/LSMP-4/SCHOOL-5/CHILD-6(WS)-077-Millward, Jenni E.: Young Adult Library Services in Johannesburg: Addressing the Needs of Teenagers in a Multi-cultural Society in Transition.

PUB-6-E-099(B3)-Niegaard, Hellen: "UNESCO's 1994 Public Library Manifesto". An introduction.

PUB-8/LSMP-5/SCHOOL-6/CHILD-7(WS)-E-115-Walsh, Molly: Young Adult Library Services.

RARE BOOKS AND MANUSCRIPTS

RARE-1-E-010(B5)-Hallewell, Laurence: Rare books in Latin American libraries.
RARE-2-S-053(B5)-Vega García, Olga: Colecciones de libros raros y manuscritos en Cuba.

READING

READ-1-S-017(B7)-Setién, Emilio: Investigaciones sobre la lectura en Cuba.
READ-2-E-018(B7)-Sever, Irene and Shmuel: reading and video in libraries of Israel 1970-1990.
READ-3-E-019(B7)-Sturges, Paul: The public library and reading by the masses: historical perspectives on the USA and Britain 1850-1900.
READ-4-E-020(B7)-Kolodziejska, Jadwiga: Five years of freedom in culture in the Polish Experience.

MANAGEMENT OF LIBRARY ASSOCIATION

RTMLA(WS)-1-E-059-Olga Hernandez Guevara: The direction of library association in Cuba.

SCIENCE AND TECHNOLOGY LIBRARIES

SCIE-1-E-033(B2)-Ford, Barbara J.: Information Literacy as a Barrier.
SCIE-2-E-092(B2)-Agrawal, Jagdish C. and AL-Mathami, Saud: Linguistic Obstructions to Scientific Information in High Technology Areas.

EDUCATION AND TRAINING

SET-1-E-094(B7)-Harbo, Ole: Library and Information science (LIS) education in Europe. The role of EUCLID in curriculum development and equivalence of qualifications.
SET-2-E-095(B7)-Rocgesterm Maxine K.: Equivalence of qualifications in Anglo/American countries.

SOCIAL SCIENCE LIBRARIES WITH INFORMATION TECHNOLOGY AND UDT CORE PROGRAMME

SOC-1/IT1/UDT-1-E-104(B2)-Hobohm, Hans-Christoph: Entering The New Market Place: On The Role of Traditional Social Science Information Providers Within The Internet Community.

SOC-2/IT2/UDT-2-S-113(B2)-Ricardo, Yolanda: El Papel de las Bibliotecas en el desarrollo de las Ciencias Sociales.

SOC-3/IT3/UDT-3-S-121(B2)-Cabezas B., Alberto: Internet: Potencial de Servicios en América Latina.

STATISTICS

STAT-1-E-015(B6)-UNESCO, Division des statistiques: Library Statistics in Latin America and the Caribbean.

STAT-2-S-051(B6)-Zaldívar Collazo, Modesto: La Estadísticas en las Instituciones de Información en Cuba: un analisis de la situación actual.

UNIVERSITY LIBRARIES

UN-3/AFRICA-2(WS)-E-073-Doyle, Robert P.: Library Twinning.

UN-4-E-112(B1)-Webster, Duane E.: University Libraries and Scholarly Communication: Implications of the Mellon Foundation Report.

UN-4-S-04(B1)-Santos Labourdette, María Cristina: La Comunicación Académica y la transferencia eletrónica de documentos en la Red Universitaria en Cuba.

UNESCO-1-E-163-Abid, Abdelaziz: Memory of the World.

USER EDUCATION

USER-1-S-008(B7)-Setién, Emilio: Formación especial para la educación de usuarios en las bibliotecas públicas.

USER-2-E-034(B7)-Cox, Mary: Surfing to the global classroom: an exploration of Educational enrichment on the Internet.

USER-3-E-052(B7)-Henri, James and Hay, Lyn: Beyond the bibliographic paradigm: user education in the information age.

USER-4-S-093(B7)-Grafton Horta, Pilar; Alfonso Chomat, Mercedes and Díay Sirgo, Soraya: programas de formación de usuarios para la enseñanza general en Cuba.

WOMEN'S ISSUES

WI-1-E-014(B6)-Haavisto, Tuula: How long do women have to wait?

WI-3-E-101(B6)-Jacquelyn, Marie: Setting-up a Women's Studies Library.

WI-6-E-167-Taguchi, Yoko: The Status of Library Women in Japan.